

V4 CONNECTS

*TÁRSADALMI ÉS TECHNOLOGIAI INNOVÁCIÓK –
A FOGYATÉKOS EMBEREK TELJES KÖRŰ
TÁRSADALMI RÉSZVÉTELE*

Budapest Kongresszusi Központ
2018. március 13-14. - Budapest

*SOCIAL AND TECHNOLOGICAL INNOVATIONS –
THE FULL PARTICIPATION OF PERSONS
WITH DISABILITIES*

Budapest Congress Center
Budapest, 13-14th March 2018

*HUNGARIAN PRESIDENCY 2017/2018 OF THE
VISEGRAD GROUP*

Impresszum

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Jelen kiadvány az
Emberi Erőforrások Minisztériuma
megrendelésére készült,
Magyarország V4 Elnöksége idején szervezett
nemzetközi fogyatékoságügyi rendezvény konferenciafüzeteként.

Nyomdai előkészítés, grafika: digitnyomda.hu

Tartalom / Content

Köszöntő / Welcome note	2
Általános információk / General information.....	4
Program / Agenda.....	8
2018. március 13. – 13 th March 2018	
A nyitó szekció felszólalói / Opening remarks	14
Moderátor / Moderator	16
Plenáris ülés / Plenary session	
Levezető elnök / Chairperson	17
Keynote előadók / Keynote speakers.....	22
Workshop szekció / Workshop session	
I. Workshop felszólalói / I. Workshop speakers	30
II. Workshop felszólalói / II. Workshop speakers	40
III. Workshop felszólalói / III. Workshop speakers.....	48
IV. Workshop felszólalói / IV. Workshop speakers.....	56
2018. március 14. – 14 th March 2018	
Előadók / Speakers.....	62
Kerekasztal résztvevői / Roundtable participants	68
Záró gondolatok / Closing remarks	69
Kiállítók / Exhibitors.....	70

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, tisztelt Részvevők!

A V4 Magyar Elnökség nevében szeretettel köszöntöm Önöket Budapesten, a fogyatékos emberek társadalmi részvételét érintő szakmai konferencián.

Kiemelt célunk, és személyes törekvésem volt, hogy a magyar elnökség ideje alatt fajsúlyos nemzetközi rendezvényt szenteljünk a fogyatékos emberek ügyének. Ez a rendkívül sokszínű társadalmi csoport, ez az örök mozgásban lévő szakterület ugyanis mindannyiunkat arra hív, hogy tapasztalatainkat országhatárokon átívelően is megosszuk, hogy az előttünk álló kihívásokra közös, összehangolt, kiérlelt válaszokat adhassunk.

Az Önök számára szinte már közhely, hogy a fogyatékos embereket érintő szakmai és társadalmi szemlélet terén komoly változások tanúi vagyunk. A fogyatékos emberekre immár nem jótékonykodás alanyaiként, hanem jogok birtokosaiként, a társadalom aktív, kezdeményező, értékteremtő tagjaiként tekintünk. Meggyőződésem, hogy ez a változás továbbgondolkodásra, és cselekvésre kell, hogy készítsen bennünket. Észre kell vennünk, hogy a fogyatékos emberek társadalomban való önrendelkező részvétele valójában társadalmunk hiányát tölti be. Ha nincs mindenki számára egyenlő esély a teljes részvételre, a kiteljesedésre, és a közösség továbbépítésére, akkor valójában a közösségünk válik fogyatékosná. A fogyatékosügyei szakpolitika lépései nem pusztán a fogyatékos emberek számára nyújthatnak nélkülözhetetlen eszközöket az önrendelkező élethez, hanem egyben közösségeink legalapvetőbb szükségét is betöltik.

Ezen a szemüvegen át a társadalmi és technológiai innovációk nem pusztán az átlagember számára nehezen érthető, nagyszerű műszaki találmányokat vagy bonyolult ellátórendszerek szövevényes jogszabályait juttathatják eszünkbe, hanem egyik legtermészetesebb vágyunkat: az embertársainkkal való közös munkát, alkotást, társas kapcsolatokat, családalapítást, tanulást, közösségépítést.

A Vise Grad kifejezés jelentése: fellegvár, magas vár. Ha pedig a magyar V4 elnökség logójára pillantanak, abban a „V4 ÖSSZEKÖT” szókapcsolatot olvashatják mottóként. Egy olyan jövő közös megalapozására hívjuk Önöket, amelyben ez a kapocs nemcsak országokat, hanem azok tagjait: fogyatékos és nem fogyatékos embereket is összeköt. Amelyben a fellegvárat közösen építjük, mindannyiunk számára.

Czibere Károly
államtitkár

Ladies and Gentlemen, dear Participants!

On behalf of the Hungarian Presidency of the V4 countries, I cordially welcome you to the conference on the social participation of persons with disabilities. It is our priority and my personal ambition to devote a substantial international event to the issue of persons with disabilities under the Hungarian Presidency. With such a highly diverse social group, this constantly changing professional domain calls us all to share our experiences across national borders in order to provide common, harmonized and well-proven answers to the challenges that lie ahead of us.

It is almost a cliché that we are currently witnessing serious changes concerning the professional and social approach towards persons with disabilities. They are seen no longer as a charitable cause but as citizens with rights, as active and valuable members of society. I am convinced that this change calls for further consideration and that it also activates us. It should be noted that the self-determining participation of persons with disabilities in society does in fact fill a gap in our society. If there is no equal opportunity for everyone to participate fully, fulfilling their potential and thus furthering the community, then it is the community itself that becomes disabled. The steps of disability policy are not just there to provide persons with disabilities indispensable means for self-determination, but also to meet the most fundamental needs in our communities.

Through these lenses we do not only see social and technological innovations as great technical inventions or as the legal basis of complex care systems that would be difficult for the average person to understand. What they also do is evoke some of our most natural desires: cooperation, creation, social relationships, establishing a family, studying and building a community.

‘Vise Grad’ means castle, high citadel. And if I look at the logo of the Hungarian V4 Presidency I read the motto “V4 CONNECTS”. We invite you to the establishment of a future common to us all that not only connects our countries but also their disabled and non-disabled members. We are building the citadel together, for all of us.

Károly Czibere
Secretary of State

Általános információk

Helyszín

A **Budapest Kongresszusi Központ** (1123 Budapest, Jagelló út 1-3.) Magyarország legnagyobb méretű konferenciaközpontja. A főváros budai oldalán, egy gyönyörű vadgesztenyefás park közepén található a Déli pályaudvar és az M1/M7 autópálya bevezető szakasza, valamint a MOM Park közelében. Az épület teljes mértékben akadálymentes. A konferencia termek egy szinten helyezkednek el, és az épület közvetlenül kapcsolódik a Novotel Budapest City Hotelhez.

Megközelítés

A Budapest Kongresszusi Központ minden közlekedési eszközzel könnyen megközelíthető, a reptérről a Budapest Airport Minibusz szolgáltatásával, busszal vagy taxival érhető el legegyszerűbben. A vonattal utazóknak a Déli pályaudvarra való érkezést ajánljuk, ahonnan tömegközlekedéssel 10 percnyi távolságra van a helyszín. Az autóval érkezők, a Jagelló út felől tudnak behajtani a Központ parkolójába. Tömegközlekedéssel pedig a Széll Kálmán térről vagy a Móricz Zsigmond körtérről a 61-es villamossal lehet megközelíteni.

Parkolás

A Novotel Budapest City Hotel szállóvendégei részére kedvezményesen biztosít parkolási lehetőséget a szállodához tartozó parkolóban, melynek díja **4000- Ft / autó / nap**. A Kongresszusi Központnál a Jagelló utca felőli parkolóban van lehetőség a parkolásra, melynek díja **400 Ft/autó/óra**.

Ruhatár

A ruhatár a regisztráció mögött helyezkedik el. Használata kötelező és díjmentes. Kérjük, hogy kabátokat, ernyőket a termekbe ne vigyenek be.

Étkezés

A konferencia mindkét napján a programban feltüntetett időpontokban kávészünetet és ebédet biztosítunk. A délutáni workshopok alatt ClearWater ballonokat találnak kihelyezve a folyosón. Az ebédeknél felkínált ételeknél szíves tájékoztatásul feltüntettük azok összetételét.

A rendezvény nyelve

A konferencia hivatalos nyelve a magyar és az angol. A plenáris előadásokon és a workshopokon szinkrontolmácsolás biztosított angol és magyar nyelveken.

Internet

A Budapest Kongresszusi Központ területén a vezeték nélküli internet (Wi-Fi) ingyenes a „Novotel” hálózatra csatlakozva.

Hozzáférhetőség

A konferencia plenáris ülésein és a workshopokon magyar nyelvű jelnyelvi tolmácsolás biztosított. A konferencia plenáris ülésén elhangzottakat magyar nyelven feliratozzuk. Kérjük, azon résztvevőket, akik ezt igénybe veszik a kivetítőkhöz közeli székeken foglaljanak helyet.

Akadálymentes mosdó a Tükör folyosón és az Aulából a szállodába vezető folyosón található. Kérjük, figyeljék a kihelyezett információs táblákat, illetve kérjenek segítséget a konferencia hostesseitől (piros „Segíthetek” feliratú pólóban).

General information

Conference Venue

The **Budapest Congress Centre** (H-1123 Budapest, Jagello u. 1-3.) is the number one conference centre in Hungary. Situated in a picturesque chestnut park, the hotel can be found on the Buda side of the capital, close to the Southern Railway Station, the M1/M1 Motorways, and MOM Shopping Centre. The entire building is accessible for persons with disabilities. The meeting rooms are situated on the same level, and the building is directly connected to the Novotel Budapest City Hotel.

How to get there?

The Budapest Congress Centre is easily accessible with any kind of transportation. From the airport, the simplest way is to have the services of the Budapest Airport Minibus or to take a taxi. Participants, travelling by train, we suggest to arrive to the Southern Railway Station and the Conference Centre is in 10 minutes from there by public transportation. Participants, coming by public transportation, can take Tram 61 from either Széll Kálmán Square or Móricz Zsigmond Square. The parking lot of the Congress Centre can be reached from Jagello Street.

Parking

The Novotel Budapest Congress Hotel offers spaces for its guests in its parking lot on discounted prices. The price is **4000,- Ft / car / day**. The entrance of the Congress Centre's parking place is from Jagello Street, and the price is **400Ft/car/hour**.

Cloakroom

The cloakroom is situated behind the registration, and its usage is **mandatory** and **free of charge**. Please do not take coats and umbrellas to the meeting rooms.

Catering

During the two days of the conference at the times indicated in the program coffee breaks and lunch is provided. During the afternoon workshops ClearWater balloons will be provided on the corridors. The ingredients of the served lunches will be marked.

Languages of the conference

The official language of the conference is Hungarian and English. During the plenary sessions and the workshops simultaneous interpretation will be provided in English and in Hungarian.

Internet

Free WI-FI available in the Budapest Congress Centre („Novotel” network).

Accessibility

Hungarian sign language interpretation is provided during the plenary sessions and the workshops of the conference. Speech to text service is provided in Hungarian during the plenary sessions. We kindly ask those participants, who use this service, to use those chairs that are near the screens.

Accessible rest rooms are available in the Tükör corridor (Mirror corridor) and on the corridor between the Aula and the Hotel. Please, check the information signs, or ask the conference's hostesses (red T-shirt with “*May I help you*”).

9:00-9:45	Regisztráció	
	MEGNYITÓ	Moderátor: dr. JUHÁSZ Péter
9:45-10:00	BARABÁS Lőrinc Live Act audiovizuális produkció	
10:00-10:10	Megnyitó	CZIBERE Károly államtitkár, <i>EMMI Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság</i>
10:10-10:20	Köszöntő	dr. KÓSA Ádám európai parlamenti képviselő <i>Európai Parlament</i>
	NYITÓ GONDOLATOK	
10:20-10:35	Az ENSZ Egyezmény implementációjának lengyelországi tapasztalatai	Krzysztof MICHALKIEWICZ államtitkár, <i>Család-, Munka- és Szociálisügyi Minisztérium, Lengyelország</i>
10:35-10:50	A társadalmi befogadás és a legújabb technológiai fejlődés egyes kérdéseiről	dr. LOVÁSZY László, PhD a konferencia főraportőre, ENSZ CRPD bizottsági tag, <i>ENSZ CRPD Bizottság</i>
11:00-11:30	KÁVÉSZÜNET	
	PLENÁRIS ÜLÉS	Levezető elnök: dr. BORZA Beáta
11:40-12:00	Túl a "Semmit rólunk, nélkülünk!" elvén - fogyatékos emberek participációja az élet különböző területein	Jan ŠIŠKA, PhD egyetemi adjunktus, <i>Károly Egyetem, Prága, Csehország, Academic Network of European Disability Experts (ANED)</i>
12:00-12:20	Régi kihívások, új fogyatékoságok? - Pszichoszociális fogyatékoság, ADHD, autizmus...	STEFANIK Krisztina, PhD egyetemi docens <i>ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport</i>
12:20-12:40	A nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltása, közösségi alapú szolgáltatás szervezése	NYITRAI Imre helyettes államtitkár <i>Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociálpolitikáért Felelős Helyettes Államtitkárság</i>
12:40-13:00	Technológiai innovációk a fogyatékos személyek mindennapjaiban	Joanna BUGAJSKA, PhD tanszékvezető, egyetemi docens <i>Központi Munkavédelmi Intézet - Nemzeti Kutatóintézet, Ergonómiai Tanszék, Lengyelország</i>
13:00-14:00	EBÉD	
14:00-16:00	WORKSHOPOK	
19:00	GÁLAVACSORA	

9:00-9:45	Registration	
OPENING SESSION		Moderator: dr. Péter JUHÁSZ
9:45-10:00	Lőrinc BARABÁS Live Act audiovisual production	
10:00-10:10	Opening speech	Károly CZIBERE Secretary of State, <i>Ministry of Human Capacities State Secretariat for Social Affairs and Social Inclusion</i>
10:10-10:20	Welcome speech	Dr. Ádám KÓSA Member of the European Parliament <i>European Parliament</i>
OPENING REMARKS		
10:20-10:35	Polish achievements regarding the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities	Krzysztof MICHALKIEWICZ Secretary of State, <i>Government Plenipotentiary for Disabled People Ministry of Family, Labour and Social Policy, Poland</i>
10:35-10:50	Some topical issues of the social inclusion and the latest technological advancements	László LOVÁSZY, PhD General rapporteur of the conference, Member of the UN CRPD, <i>UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities</i>
11:00-11:30 COFFEE BREAK		
PLENARY SESSION		Chairperson: Dr. Beáta BORZA
11:40-12:00	Beyond the principle 'Nothing about us, without us!' – Participation of persons with disabilities in different areas of life	Jan ŠIŠKA, PhD Associate Professor, <i>Charles University, Czech Republic, Academic Network of European Disability Experts (ANED)</i>
12:00-12:20	Old challenges, new disabilities? – Psychosocial disability, ADHD, autism spectrum disorder...	Krisztina STEFANIK, PhD Associate Professor, <i>ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education, HAS-ELTE 'Autism In Education' Research Group (MASZK)</i>
12:20-12:40	The deinstitutionalization of large residential institutions and the organization of community-based services	Imre NYITRAI Deputy Secretary of State <i>Ministry of Human Capacities Deputy State Secretariat For Social Policy</i>
12:40-13:00	Technological innovations in the everyday lives of persons with disabilities	Joanna BUGAJSKA, PhD, Med.Sc. Associate professor <i>Head of Department of Ergonomics, Central Institute for Labour Protection-National Research Institute</i>
13:00-14:00 LUNCH		
14:00-16:00 WORKSHOP		
19:00 GALA DINNER		

Brahms terem	Lehár II.-III. terem
Túl a "Semmit rólunk, nélkülünk!" elvén - fogyatékos emberek participációja az élet különböző területein	Régi kihívások, új fogyatékoságok? - Pszichoszociális fogyatékoság, ADHD, autizmus...
Moderátor	
SZILVÁSY Zsuzsanna elnök, <i>Autism Europe</i>	KONDOR Zsuzsa szociálpolitikus, kutató, doktorjelölt, <i>ELTE Társadalomtudományi Kar, CARE Europe magyarországi képviselő</i>
Raportőr	
BULYÁKI Tünde tanársegéd, <i>ELTE Társadalomtudományi Kar</i>	KOZMA Ágnes, PhD kutató, <i>Tizard Centre, University of Kent</i>
Vitaindító előadó	
ANTAL Zsuzsa, CSÁNGÓ Dániel, FUTÁR András, HORVÁTH Péter, KATONA Vanda, PhD, SÁNDOR Anikó és CSERTI-SZAUER Csilla inkluzív oktatói csapat <i>ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar</i>	Prof. Dr. BALÁZS Judit tanszékvezető egyetemi tanár, <i>ELTE PPK, Pszichológia Intézet Fejlődés- és Klinikai Gyermekpszichológia Tanszék</i> kutatói és oktatási igazgató, <i>Vadaskert Gyermekpszichiátriai Kórház és Szakambulancia</i> Dr. MÉREY Zsolt kísérő szakértő, <i>Ébredések Alapítvány</i>
Felkért hozzászóló	
NAGY József sportszakmai referens, <i>Magyar Paralimpiai Bizottság</i>	PERLUSZ Andrea, PhD főiskolai tanár, <i>ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar</i>
Bartók terem	Bartók plenáris
A nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltása, közösségi alapú szolgáltatás szervezése	Technológiai innovációk a fogyatékos személyek mindennapjaiban
Moderátor	
Jan PFEIFFER kiváltás szakértő, <i>Egészségügyi Minisztérium, Csehország</i>	Joe CROSS alapító, <i>e-NABLE Hungary</i>
Raportőr	
SZIKLAI István, PhD egyetemi adjunktus <i>ELTE Társadalomtudományi Kar</i>	JÓKAI Erika, PhD egyetemi adjunktus, <i>BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Ergonómia és Pszichológia Tanszék</i>
Vitaindító előadó	
Miroslav CANGÁR, PhD szociális munkás, társadalmi befogadás szakértő <i>Kiváltásért felelős Szociális Munka Tanácsadó Testület és Központ, Szlovákia</i> Martha STICKINGS társadalomkutató, <i>Esélyegyenlőségi és Állampolgári Jogi Főosztály, EU Alapjogi Ügynökség</i>	FÖLDESI Erzsébet elnök, <i>Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpont</i> társelnök, <i>Országos Fogyatékosügyi Tanács</i>
Felkért hozzászóló	
JUDr Ján GABURA főosztályvezető, <i>ENSZ Egyezmény implementációjáért felelős főosztály, Munkügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium, Szlovákia</i>	ISTVÁN Márk <i>NowTechnologies Zrt.</i>

Brahms terem	Lehár II.-III. terem
Beyond the principle 'Nothing about us, without us!' – Participation of persons with disabilities in different areas of life	Old challenges, new disabilities? – Psychosocial disability, ADHD, autism spectrum disorder...
Moderator	
Zsuzsanna SZILVÁSY President, <i>Autism Europe</i>	Zsuzsa KONDOR Social policy expert, researcher, doctor candidate, <i>ELTE University, Faculty of Social Sciences, Hungarian representative of CARE Europe</i>
Rapporteur	
Tünde BULYÁKI Assistant Lecturer, <i>ELTE University, Faculty of Social Sciences</i>	Ágnes KOZMA, PhD Research Associate, <i>Tizard Centre, University of Kent</i>
Introductory speech	
Zsuzsa ANTAL, Dániel CSÁNGÓ, András FUTÁR, Péter László HORVÁTH, Vanda KATONA, PhD, Anikó SÁNDOR és Csilla CSERTI-SZAUER The inclusive team of teachers <i>ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education</i>	Prof Judit BALÁZS MD Chair of the Department of Developmental and Clinical Child Psychology Institute of Psychology, <i>ELTE Director for Education and Research, Vadaskert Child and Adolescent Psychiatric Hospital</i> Dr. Zsolt MÉREY Expert by accompaniment, <i>Awakenings Foundation</i>
Short intervention	
József NAGY Sport Referent, <i>Hungarian Paralympic Committee</i>	Andrea PERLUSZ, PhD Professor, <i>ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education</i>
Bartók terem	Bartók plenáris
The deinstitutionalization of large residential institutions and the organization of community-based services	Technological innovations in the everyday lives of persons with disabilities
Moderator	
Jan PFEIFFER , Expert on DI (DI in mental health) <i>Ministry of Health, Czech Republic</i>	Joe CROSS Founder, <i>e-NABLE Hungary</i>
Rapporteur	
István SZIKLAI, PhD Associate Professor <i>ELTE University, Faculty of Social Sciences</i>	Erika JÓKAI, PhD Assistant Professor, <i>BUE Faculty of Economic and Social Sciences, Department of Ergonomics and Psychology</i>
Introductory speech	
Miroslav CANGÁR, PhD Social worker, Social inclusion expert <i>Social Work Advisory Board/Centre DI, Slovak Republic</i> Martha STICKINGS Social Research Officer, <i>Equality and Citizens' Rights Department, European Union Agency for Fundamental Rights</i>	Erzsébet FÖLDESI President, <i>Universal Design Information and Research Center</i> Co-Chair, <i>National Disability Council</i>
Short intervention	
JUDr Ján GABURA Director of department of matters relating to the implementation of the CRPD, <i>Ministry of Labour, Social affairs and Family, Slovak Republic</i>	Márk ISTVÁN CEO <i>NowTechnologies Ltd.</i>

PLENÁRIS ÜLÉS		Levezető elnök: dr. Borza Beáta
9:00-9:20	Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program megvalósulása Magyarországon, különös tekintettel a szociális és társadalmi felzárkózási terület fejlesztéseire	NAGY Zoltán helyettes államtitkár <i>Emberi Erőforrások Minisztériuma</i> <i>Európai Uniói Fejlesztéspolitikáért Felelős Államtitkárság</i>
9:20-9:40	A fogyatékossgal élő emberekkel kapcsolatos szakpolitikai intézkedések és szolgáltatások	Lilia STOYANOVICH főigazgató, <i>Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium, Európai Alapok és Nemzetközi Programok, Humán Erőforrás Operatív Program Irányító Hatóság, Bulgária</i>
9:40-10:00	Jogvédelmi mechanizmusok a fogyatékos emberek jogainak érvényesítése érdekében	Magdalena KURÚŠ vezető szakértő, <i>Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Lengyelország</i>
10:00-10:20	Az EU 2020 utáni fogyatékossgügyi stratégiájának főbb üzenetei	J Patrick CLARKE alelnök, <i>Európai Fogyatékossgügyi Fórum (EDF)</i>
10:20-11:00 KÁVÉSZÜNET		
11:30-12:30	KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS RÉSZTVEVŐK:	
	SZILVÁSY Zsuzsanna elnök, <i>Autism Europe</i>	
	BULYÁKI Tünde tanársegéd, <i>ELTE Társadalomtudományi Kar</i>	
	KONDOR Zsuzsa szociálpolitikus, kutató, doktorjelölt, <i>ELTE Társadalomtudományi Kar, CARE Europe magyarországi képviselő</i>	
	KOZMA Ágnes, PhD kutató, <i>Tizard Centre, University of Kent</i>	
	Jan PFEIFFER kiváltás szakértő, <i>Egészségügyi Minisztérium, Csehország</i>	
	SZIKLAI István, PhD egyetemi adjunktus, <i>ELTE Társadalomtudományi Kar</i>	
	Joe CROSS alapító, <i>e-NABLE Hungary</i>	
	JÓKAI Erika, PhD egyetemi adjunktus, <i>BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Ergonómia és Pszichológia Tanszék</i>	
12:30-13:00	Főraportóri záró előadás, a V4 csoport országai és szakértői által közösen megfogalmazott, fogyatékossgügyi fejlesztési célokat tartalmazó Budapest Deklaráció elfogadása az Európai Bizottság fogyatékossgügyi stratégiájának tervezéséhez	dr. LOVÁSZY László, PhD a konferencia főraportőre <i>ENSZ CRPD bizottsági tag</i> <i>ENSZ CRPD Bizottság</i>
13:00-13:10	Záró gondolatok	SZEKERES Pál miniszteri biztos, <i>Emberi Erőforrások Minisztériuma</i>
13:10-14:30 EBÉD		

PLENARY SESSION		Chairman: Dr. Beáta BORZA
9:00-9:20	Human Resources Development Operational Programme in Hungary, with special regard to developments in the social area	Zoltán NAGY Deputy Secretary of State <i>Ministry of Human Capacities</i> <i>State Secretariat for EU Development Policy</i>
9:20-9:40	Policies and support for persons with disabilities	Lilia STOYANOVICH Director General, <i>Ministry of Labour and Social Policy, European Funds and International Programs</i> Team Leader of the OP Human Resources Development, <i>Bulgaria</i>
9:40-10:00	Mechanisms for promoting and protecting the rights of persons with disabilities	Magdalena KURUŚ Secretary of the Commission <i>Commissioner for Human Rights, Poland</i>
10:00-10:20	Main messages on the EU disability strategy after 2020	J Patrick CLARKE Vice President, <i>European Disability Forum</i>
10:20-11:00 COFFEE BREAK		
11:30-12:30	ROUNDTABLE PARTICIPANTS:	
	Zsuzsanna SZILVÁSY President, <i>Autism Europe</i> Bulyáki Tünde Assistant Lecturer, <i>ELTE University, Faculty of Social Sciences</i>	
	Zsuzsa KONDOR Social policy expert, researcher, doctor candidate, <i>ELTE University, Faculty of Social Sciences, Hungarian representative of CArE Europe</i> Ágnes KOZMA, PhD Research Associate, <i>Tizard Centre, University of Kent</i>	
	Jan PFEIFFER Expert on DI (DI in mental health), <i>Ministry of Health, Czech Republic</i> István SZIKLAI, PhD Associate Professor, <i>ELTE University, Faculty of Social Sciences</i>	
	Joe CROSS Founder, <i>e-NABLE Hungary</i> Erika JÓKAI, PhD Assistant Professor, <i>BUE Faculty of Economic and Social Sciences, Department of Ergonomics and Psychology</i>	
12:30-13:00	Conclusions and recommendations of the Reneral Rapporteur of the conference, the joint approval of the Budapest Declaration on the disability policy development goals of the V4 countries and experts for the next Disability Strategy of the European Commission	László LOVÁSZY, PhD General rapporteur of the conference <i>Member of the UN CRPD</i> <i>UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities</i>
13:00-13:10	Closing remarks	Pál SZEKERES Ministerial Commissioner <i>Ministry of Human Capacities</i>
13:10-14:30 EBÉD		

CZIBERE Károly

államtitkár

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság

Károly CZIBERE

Secretary of State

Ministry of Human Capacities

State Secretariat for Social Affairs and Social Inclusion

Czibere Károly 2014 óta az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért államtitkára. 1996-ban a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen szerzett közgazdász végzettséget. 2005 és 2014 között a Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Irodájának vezetője volt. 2005 és 2010 között az Országos Szociálpolitikai Tanács tagja, 2009-től a Szociális Klaszter alelnöke. Társadalompolitikai és szociálpolitikai témákban volt óraadó, tanított a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Széchenyi Szakkollégiumában, a Századvég Politikai Iskolában, a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetében szociális munkás mesterképzésen, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán.

Mr Károly Czibere has been Secretary of State for Social Affairs and Social Inclusion in the Ministry of Human Capacities since 2014. In 1996, he graduated from Budapest University of Economic Sciences with a degree in economics. Between 2005 and 2014 he was the Head of Diaconal Office of Hungarian Reformed Church. Between 2005 and 2010, he was a member of the National Social Policy Council, and from 2009, Vice-President of the Social Cluster Association. He was also giving lectures on the topics of social policy at Széchenyi College for Advanced Studies of Budapest University of Economic Sciences, Századvég Foundation, Institute of Mental Health of Semmelweis University (for Social Worker MA), Pázmány Péter Catholic University, Eötvös Lóránd University and the Faculty of Humanities of Károli Gáspár Reformed University.

dr. KÓSA Ádám
európai parlamenti képviselő
Európai Parlament

Dr. Ádám KÓSA
Member of the European Parliament
European Parliament

Kósa Ádám, Budapesten született, siketként anyanyelve a magyar jelnyelv. A Pázmány Péter Egyetemen végzett jogászként 2005-ben. A Siketek és Nagyothallók Szövetségének (SINOSZ) elnöki tisztségét 2005 óta tölti be. 2009 óta az Európai Parlament képviselője, ahol 2009 és 2014 között a Fogyatékosügyei Frakcióközi Munkacsoport elnöke, 2014 óta pedig társ-elnöke. Kósa az Európai Parlamentben olyan, fogyatékossgal élő embereket érintő fontos jelentéseket jegyez, mint az Európai Fogyatékossgügyi Stratégia (2011), a Közös Stratégiai Kerethez tartozó európai alapok munkajogi és szociális vonatkozásai (2012) vagy az egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósítása (2013). 2013-ban az év európai parlamenti képviselőjévé választották. A közelmúltban árnyékelőadója volt a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény végrehajtásáról szóló jelentésnek (2016). Véleményadóként jegyzi a kohéziós politika és a marginalizált közösségek helyzetével foglalkozó (2015), valamint a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról szóló véleményeket (2016). Jelenleg az Európai Akadálymentesítési Jogszabályon dolgozik.

Ádám Kósa was born in Budapest, Hungary. He is deaf and his mother tongue is Hungarian Sign Language. He graduated from the University of Pázmány Péter, in Hungary as a lawyer in 2005. He is president of the Hungarian Association for the Deaf and Hard of Hearing (SINOSZ) since 2005 and a member of the European Parliament since 2009. Between 2009 and 2014, he was the president of Disability Intergroup in the European Parliament; currently he is co-chair of the same. Kósa got important reports and opinions on people with disabilities such as European Disability Strategy (2011), general regulation on European funds ("CPR regulation") and instruments in terms of employment and social affairs (2012) as well as the implementation of the anti-discrimination directive in the field of employment and training (2013). Kósa has been elected as a MEP of Year in 2013 of the European Parliament Magazine. Recently he worked on dossiers on marginalised communities and other equal treatment-related topics. He was shadow rapporteur of the report on the implementation of the UN CRPD. Currently he is rapporteur to the European Accessibility Act and he deals with the emerging issue of robotics with a view to civil law.

Moderátor - Moderator

dr. JUHÁSZ Péter

főosztályvezető

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Fogyatékosügyei Főosztály

Dr. Péter JUHÁSZ

Head of Department

Ministry of Human Capacities

Department for Disability Affairs

Jogász és pedagógus végzettségű kormánytisztviselő, 2007 óta foglalkozik fogyatékosügygel. A minisztérium jogelődjének munkatársaként részt vett a UNCRPD magyar ratifikációjának szakmai és jogszabályi előkészítésében. Aktív részese volt a magyar jelnyelvi törvény, a második Országos Fogyatékosügyei Program és az annak végrehajtását szolgáló kormányzati intézkedési tervek kidolgozásának. 2012-ben a CRPD végrehajtásának első hazai védeése során a magyar delegáció szakmai koordinátora volt az ENSZ előtt Genfben.

2014 óta a Fogyatékosügyei Főosztály vezetője, ebben a minőségben szerepe volt a harmadik Országos Fogyatékosügyei Program és intézkedési terv, valamint az új intézményi férőhely-kiváltási stratégia megalkotásában, illetve a Fogyatékosügyei Tárcaközi Bizottság létrehozásában.

Óraadóként fogyatékosügyei szakpolitikát oktat az ELTE Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Karán, tagja a Fogyatékosügyei Tárcaközi Bizottságnak és az Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testületnek.

Mr Juhász – educated as a lawyer and pedagogue – is a governmental policy officer and has been dealing with disability affairs since 2007. As a staff member of the Ministry's predecessor, he participated in the professional and legal preparation of the UNCRPD's Hungarian ratification. He took an active role in the compilation of the Hungarian Sign Language Act, the second National Disability Program, and the concerning Action Plans, according to the effective implementation. During the first constructive dialogue of the CRPD's Hungarian implementation in 2012, he was the professional coordinator of the Hungarian delegation at the UN in Geneva.

Since 2014, he is the Head of the Department for Disability Affairs and in this regard he had a role in the creation of the third National Disability Program, the concerning Action Plan and the new concept on deinstitutionalization, furthermore in the establishment of the Interministerial Committee on Disability.

As a tutor, he teaches disability policy at ELTE University, Bárczy Gusztáv Faculty of Special Needs Education, he is a member of the Interministerial Committee on Disability and the National Body for the Coordination of Deinstitutionalization.

Levezető elnök - Chairperson

dr. BORZA Beáta

főosztályvezető

*Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
Eszélyegyenlőségi és Gyermekjogi Főosztály*

Dr. Beáta BORZA

Head of Department

*Office of the Commissioner For Fundamental Rights
Department for Equal Opportunities and Children's Rights*

Az ELTE-ÁJK elvégzése (1993) után a Legfelsőbb Bíróság (ma: Kúria) Polgári Kollégiumának fogalmazója majd a jogi szakvizsgát követően titkára. 1997-től az Ombudsmani Hivatal munkatársa, előbb jogi referens, majd 1998-tól főosztályvezető-helyettes, 2007-től főosztályvezetője. Az elmúlt 20 évben szinte kizárólag a rászoruló csoportok jogainak alapjogi védelmével kapcsolatos vizsgálatokat, kutatásokat szervezett és vezetett. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa „Méltóság” projektjeinek vezetője volt (2008. Hajléktalanügy, 2009. Fogyatékosügy, 2010. Idősügy, 2011. Betegjogok). 2012-től több fogyatékosügyet érintő vizsgálat vezetője, a bentlakásos intézményekben élő fogyatékos emberek alapjogainak helyzetét vizsgáló projekt vezetője. Az ELTE-ÁJK Alkotmányjogi Tanszékének doktorandusz hallgatója.

Beáta Borza graduated from the ELTE Faculty of Law in 1993. After graduation, she worked at the Supreme Court of Hungary (now known as the Curia) as a judicial clerk and then as a trainee judge. She has been working at the Hungarian Ombudsman's Office since 1997. In 1998, she was elected Deputy Head of the Department for Equal Opportunities and Children's Rights. She has been the Head of Department since 2007. In the past 20 years, she has conducted investigations and organized research into the fundamental rights and protection of vulnerable groups. She was the leader of the Dignity project of the Parliamentary Commissioner for Civil Rights (on the issue of homelessness in 2008, on the rights of persons with disabilities in 2009, on the rights of elderly people in 2010, and on the rights of patients in 2011). Since 2012 she has been managing investigations and projects concerning the fundamental rights of persons with disabilities in residential care. Currently, she is a PhD student at the Department of Constitutional Law at ELTE University.

Krzysztof MICHAŁKIEWICZ

államtitkár

Család-, Munka- és Szociálisügyi Minisztérium, Lengyelország

Krzysztof MICHAŁKIEWICZ

Secretary of State

*Government Plenipotentiary for Disabled People and the Deputy Minister in the Ministry of Family, Labour and Social Policy
Poland*

A fogyatékossgal élő emberekért felelős kormányzati biztos, a Család-, Munka- és Szociálpolitikai Minisztérium miniszter-helyettese. A Szejm elnök-helyettese az V., VI., VII. és az aktuális időszakban. Igazgatóként dolgozott előbb Lublin Tartományi hivatalának Munkaügyi osztályán, majd 1998-ig a Szociális Segítségnyújtás Tartományi Társaságban. 1999-2002 közt a Lublini Hivatal Szociális Irodáját vezette, 2002–2003 közt pedig az önkormányzati Családtámogatási Központ igazgatóhelyettese volt. A 2003–2004-es években a Szociális Segítő Központ igazgatója volt. 2005-ig elnök-helyettesként szolgált Lublinban. Számos társadalmi szervezet aktív tagja, többek közt a Lublin Jótékonyági Egyesületnek és a Szociális Segítők Lublini Egyesületének. 1992-1998 közt a Tartományi Foglalkoztatási Tanács tagja volt. Társadalmi tevékenységéért a lublini érsektől megkapta a Lumen Mundi érmet. 2005 októbere és 2006 májusa közt a Jog és Igazságosság kormányának szociális és munkaügyi minisztere volt.

He has been deputy to the Sejm of terms V, VI, VII and the current term. He served as a director of the Labour Department of the Region Office in Lublin, and then as a director of the Voivodeship Team for Social Assistance until 1998. In years 1999–2002, he worked as a director of the Social Issues Department of the Lublin Voivodeship Office, and in 2002–2003 – as a deputy director of the Municipal Centre of Family Assistance in Lublin. In years 2003–2004, he was director of the Social Assistance Centre in Lublin. Then he served as a Deputy President of Lublin until 2005. He has been an active member of several social organisations, including the Lublin Charity Association and the Lublin Association of Social Assistance Organisers. In years 1992–1998 he was a member of the Voivodeship Council for Employment. He received the Lumen Mundi medal from the Lublin archbishop for his social activity. He was the Minister of Labour and Social Policy in the government of the Law and Justice party from October 2005 to May 2006.

A fogyatékossggal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos lengyel eredmények

A fogyatékossggal élő személyek támogatásának rendszere több mint 25 éve alakul Lengyelországban. Ez idő alatt Lengyelország meghozta a szükséges jogalkotási és közigazgatási intézkedéseket ahhoz, hogy a fogyatékossggal élő személyek önállóan élhessenek és vehessenek részt az élet különböző területein. 2012-ben Lengyelország ratifikálta a fogyatékossggal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezményt. Az Egyezmény rendelkezései iránymutatással szolgálnak a fogyatékossgg kérdéseivel foglalkozó közpolitikusok számára. Az előadás bemutatja a fogyatékossggal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény végrehajtása során elért lengyel eredményeket, valamint a még fennálló kihívásokat. Kitér a fogyatékossggal élő emberek támogatási rendszerének főbb jellemzőire, valamint a tervezett tevékenységekre és programokra, mint például a fogyatékossggügyi Stratégiára (2018-2030), melynek célja egy átfogó nemzeti szakmapolitikai keretrendszer kidolgozása a fogyatékossggügy területén.

Polish achievements regarding the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities

The Polish system of support for persons with disabilities has been developed for over 25 years. During this time Poland has adopted appropriate legislative and administrative measures to enable persons with disabilities to live independently and participate in various aspects of life. In 2012 Poland ratified the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. The provisions of the Convention set guidelines for policymakers dealing with disability issues. During the speech Polish achievements and challenges regarding the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities will be presented. The main features of the Polish system of support for persons with disabilities will be discussed briefly as well as planned activities and programmes such as the Strategy for persons with disabilities 2018-2030, the aim of which is to develop a comprehensive national policy framework in the field of disability.

dr. LOVÁSZY László, PhD

konferencia főraportőre
ENSZ CRPD bizottsági tag
ENSZ CRPD Bizottság

László LOVÁSZY, PhD

general rapporteur of the conference
member of the UN CRPD

UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities

Dr. Lovász néhány napos korában vesztette el hallása 80%-át. A jogi egyetem elvégzését követően 2007-ben kapott doktori (PhD) fokozatot summa cum laude minősítéssel szociális, foglalkoztatási és emberi jogi témában a fogyatékossgügy területén. 2001 és 2009 között különböző területeken dolgozott magyar minisztériumi tisztségviselőként. 2003 és 2005 között Magyarországot képviselte az Európa Tanács fogyatékossgügyi munkacsoportjában (CD-P-RR) Strasbourgban. 2009-től Brüsszelben szakmai tanácsadó az Európai Parlamentben szociális és foglalkoztatási témákban. 2012-ben New York-ban magas szavazati aránnyal választották meg ENSZ-szakértőnek a UNCRPD bizottságába. Dr. Lovász, akit 2016-ban további 4 évre újraválasztottak, már több mint 60 ország értékelésében vett részt, mint ENSZ szakértő. 1996 óta négy magyar egyetemen tartott kurzusokat és előadásokat, jelenleg a Corvinus Egyetemenél működő Társadalmi Jövőképességi Kutatóközpont (Social Futuring Center) kutatója. Több mint 20 nemzetközi konferencia és szeminárium előadója volt eddig.

120-nál is több publikációja és írása jelent meg gazdasági, jogi, munkajogi és közéleti folyóiratokban és kiadványokban, valamint két egyetemi jegyzet fejezetének is szerzője. A fogyatékossgügy témájában a legutóbbi angol nyelvű írásai a EuroScientist-ben, az IEEE Technology and Society Magazine-ban (USA), valamint a kínai Global Times-ban jelentek meg.

Dr. Lovász lost 80 % of his hearing when he was only a few days old. After having received his law degree in 2000, he was awarded his PhD (2007) with summa cum laude in the fields of the labour market and human rights policies in the EU and the USA, as well as the activities and legislation of the UN and other international bodies in relation to disability affairs. He worked for the Hungarian Government between 2001 and 2009 and served as the Hungarian representative at the Committee on Rehabilitation and Integration of People with Disabilities (CD-P-RR) of the Council of Europe (2003-2005). He started working as policy advisor to a member of the European Parliament in 2009 in the field of employment and social affairs. He was elected to the UN General Assembly in New York and became a member of the United Nations' Committee on the Rights of Persons with Disabilities (UNCRPD Committee) in 2012. On being re-elected as an expert in 2016, Dr. Lovász has so far participated in reviewing more than sixty country reports at the UNCRPD Committee. Besides his daily work, he has been giving lectures since 1996 on the topic of disability and human rights at four Hungarian universities (Eötvös Loránd University, the University of Pécs, the University of Szeged and the National University of Public Service). His recent research interests are focused on the theory and practice of human rights, rehabilitation, biotechnology, robotics and artificial intelligence, as an Associated Senior Research Fellow of the Social Futuring Center at the Corvinus University of Budapest. He has delivered more than twenty keynote speeches at international events. He has contributed to major reviews and journals of economics, law and labour market (more than 120 articles and two chapters of university books) in a wide range of domains in Hungary. His latest publications in English are published by EuroScientist (Innovation has changed the meaning of rehabilitation, 3 February, 2016), the US-based IEEE Technology and Society Magazine (*What if my disability will not be relevant in the future? On the occasion of the 10th anniversary of the United Nations convention on persons with disabilities, March, 2017*) and the Chinese Global Times (*The evolving concept of disability, 13 January, 2018*).

A társadalmi befogadás és a legújabb technológiai fejlődés egyes kérdéseiről

A társadalmi innováció, mint lehetőség és kiaknázandó kincs az általános hozzáállásban keresendő. A technológiai innováció pedig a kreativitásban és piacokban rejlik. A társadalmi innováció segít megérteni, hogy a meglévő technológiai lehetőségek hogyan állíthatóak a társadalom szolgálatába és milyen szokások alakíthatják a technológia célirányos fejlődését.

A technológiai innovációnak társadalmi érdekeket kell szolgálnia. Ehhez viszont szükségünk van alapelvekre és erkölcsi iránytűre is. Az irányok meghatározásához pedig kutatásokra van szükség, hogy világosan lássuk, mi a helyzet a technológia terén, hol vannak a legnagyobb piacok, kik a meghatározó szereplők a tervezés, gyártás és a fogyasztás terén. Ennek kapcsán bemutatásra kerül, hogy a V4 országok milyen ajánlásokat kaptak az ENSZ CRPD Bizottságától. Az előadó végül ismerteti azt az öt technológiai fejlődési elemet a fogyatékoságügy terén, amelyeket a kínai Global Times-ban publikált 2018 elején.

Végezetül a workshopokban folyó munkához néhány szempont kerül bemutatása: fel kell térképezni, hogy milyen nemzetközi szabályok és egyben milyen jogi és emberi jogi szabályozási kihívások léteznek a jelenlegi és jövőbeli technológiák alkalmazása tekintetében és azokra hogyan lehet megfelelően és időben reagálni.

Some topical issues of the social inclusion and the latest technological advancements

Social innovation as an opportunity and treasure to be utilized should also appear as such in general public opinion. Technological innovation lies within creativity and markets. Social innovation helps us understand how existing technologies could serve an entire society and which customs and habits influence the direction of guided technological advancement.

Nevertheless, technological innovation must serve the interests of the given society. To this end, we also require principles and moral guidelines. In order to set the targets we need research into identifying the evolution of technology, the placement of markets and the most influential actors in the fields of planning, production and consumption. In relation to this, relevant recommendations from the UNCRPD Committee to V4 countries will be summarised. The speaker presents his finding on technological aspects regarding disability in the Chinese Global Times in 2018.

Finally, aspects will be provided for the work of workshops in order to map out the relevant international legislation, challenging issues in terms of human rights with a view to current and foreseeable technologies and how to respond to them appropriately and in due time.

Jan ŠIŠKA, PhD

egyetemi adjunktus

Károly Egyetem, Cseh Köztársaság

Európai fogyatékosági szakértők egyetemi hálózata (ANED)

Jan ŠIŠKA, PhD

Associate Professor, *Charles University, Czech Republic*

Academic Network of European Disability Experts (ANED)

Jan Šiška egyetemi adjunktus a cseh Károly Egyetem Pedagógiai Karán és a Nyugat Bohémia Egyetemen. Az utóbbi évtizedben a Cseh Köztársaságot képviselte az európai fogyatékosági szakértők egyetemi hálózatában (ANED). Kutatásokat folytatott csehországi és nemzetközi szintereken a kitagolás folyamatáról, a közösségi lakhatásról, az aktív társadalmi részvételről, a fogyatékos tanulók oktatáshoz való hozzáféréséről, az Európai Unió szakpolitikai fejlődéséről, valamint munkatársak felkészítéséről, például Kambodzsában, Butánban és Indiában. Jelenleg vezető tanácsadóként dolgozik a gyógypedagógia és az inkluzív oktatás területén az etiópiai Szövetségi Oktatási Minisztériumnak.

Jan Šiška is associate professor at the Charles University Faculty of Education and at West Bohemia University in the Czech Republic. For the last decade, he has been serving as a country representative for the Academic Network of European Disability Experts and has conducted research both within the Czech Republic and internationally into deinstitutionalisation and community living, active citizenship, access to education for learners with disabilities, policy development in EU, and staff training, for example in Cambodia, Bhutan and India. He recently served as a lead consultant on special and inclusive education for the Federal Ministry of Education in Ethiopia.

Aktív állampolgárság a közösségi lakhatáson és támogatáson keresztül – a „DISCIT” kutatás megállapításai

Az előadás bemutatja az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Hetedik Keretprogramjában megvalósított „DISCIT” elnevezésű kutatás eredményeit, amely feltárta a fogyatékos személyek lakhatási helyzetét egy évtizeddel az ENSZ CRPD elfogadását követően. A résztvevő 9 európai ország különböző jóléti modellt képvisel és különböző szinten állnak a kitagolás folyamatában. Az szakirodalmak, szakpolitikák és elérhető statisztikák áttekintése mellett interjúk készültek a kulcsszereplőkkel minden országban, hogy feltárják az aktuális lakhatási helyzetet, a változásokat, a korlátokat és a változást támogató tényezőket. Az előadás hangsúlyt helyez a fogyatékos emberek azon tapasztalataira, hogy vajon másokkal azonos alapon valósul-e meg a társadalmi inklúzió. Mindamellett, hogy az elérhető adatok hiánya akadályozta konklúziók levonását a lakhatási helyzetről, tisztán látszódott, hogy változott a szakpolitika és a finanszírozási folyamatok, amelyek támogatják a közösségi lakhatást. Vannak országok, ahol lassabb volt a változás a közösségi lakhatás irányába, amíg más országok jelentése szerint több ember él intézményben, továbbá van, ahol nagyobb közösségi szolgáltatásokat fejlesztenek. Bizonyítást nyert a folyamatos egyenlőtlenség a lakhatási helyzetek és a fogyatékos személyek teljeskörű befogadása terén, az értelmileg akadályozott és a pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek vannak leginkább hátrányos helyzetben. A korlátok (és a folyamatos támogatók) tekintetében három forrás került beazonosításra: 1) szakpolitika 2) szociális ellátó és támogató rendszer és 3) tudatosság, szemlélet és érdekvédelem. Az igény a fogyatékossgal élő személyek bevonására a kormányzati döntéshozatalba és az összehangolt megközelítés szükségszerűsége a fogyatékossgügy összes szereplői között látszódott kritikus pontként a következő változások eléréséhez.

Kulcsszavak: közösségi lakhatás, fogyatékossg, befogadás, szakpolitika

Active Citizenship through community living and support – findings from the DISCIT study.

This presentation draws on the findings of the EU Framework 7 project DISCIT to explore the living situation of people with disabilities a decade after the adoption of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in nine European countries representing different welfare state models and different stages in the process of deinstitutionalisation. A review of the research literature, policy and available statistics was combined with interviews with key informants in each country to explore the current living situation, changes over time and the barriers to, and facilitators for change. The presentation focuses in particular on whether people are experiencing opportunities for social inclusion on an equal basis with others. Although a lack of available data hampered conclusions on living situation, it was clear that there had been some change in terms of policy and funding streams available to support community living. Some countries had moved slightly towards community living, while others reported more people in institutions or the development of bigger services in the community. There was evidence of continued inequality in the living situation and full inclusion of people with disabilities, with those with intellectual disability and psychosocial disabilities being the most affected. In terms of barriers (and consequently facilitators) there were three sources: 1) policy, 2) social care and support systems, and 3) awareness, attitudes and advocacy. The need to involve people with disabilities in policymaking and the need for a co-ordinated approach between all actors in the disability sector was seen as critical for achieving further change.

Keywords: community living; disability; inclusion; policy

STEFANIK Krisztina, PhD

egyetemi docens
ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport

Krisztina STEFANIK, PhD

Associate Professor
ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education
HAS-ELTE 'Autism In Education' Research Group (MASZK)

Stefanik Krisztina, PhD, pszichológus, egyetemi docens. Jelenleg az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar autizmus spektrum pedagógiája szakirányának vezetője. Főbb kutatási területei: az autizmus spektrum zavarok evidencia-alapú szűrése, felismerése, az autizmussal élő emberek támogatásának hatékony módszertanai; prospektív kutatások a beavatkozások hatásainak feltérképezéshez.

Jelentős diagnosztikai és támogatási tapasztalattal rendelkezik az autizmus teljes spektrumáról, az elmúlt 25 évben az Autizmus Alapítvány intézményeiben dolgozott pszichológusként, ambulancia vezetőként, majd szakmai igazgatóként. Részt vett az Országos Autizmus Stratégia, az Egészségügyi Minisztérium, majd az Egészségügyi Szakmai Kollégium autizmus spektrum zavarokra vonatkozó szakmai irányelvei, az autizmus-specifikus támogatott foglalkoztatás módszertana, valamint a Pedagógiai Szakszolgálatok munkáját segítő autizmus diagnosztikai protokoll kidolgozásában. Jelenleg asszisztív technológiai támogatások, valamint inklúziót elősegítő módszertanok fejlesztésében vesz részt.

Krisztina Stefanić, PhD psychologist, associate professor. Recently the leader of the new 'Education for Autism Spectrum' specialisation at the ELTE University Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education. Her main research interests are the evidence-based screening, diagnostics and support in ASD; prospective investigations on the efficacy of support methods. She has considerable clinical experience both in diagnostics and in intervention, as for 25 years she had worked at Autism Foundation, for years as the principal professional of the Foundation. She participated in important developments in the field of ASD, such as the Hungarian National Autism Strategy; the Guidelines for Autism/Autism Spectrum Disorders of Ministry of Health; the methodological guide of Autism-specific Supported Employment; and the screening & diagnostic protocol of ASD for Educational Services. Recently she has been involved in projects for developing assistive digital technologies for people with ASD, and for developing new methods for support inclusion.

*Régi kihívások, új fogyatékoságok? –
Pszichoszociális fogyatékoság, ADHD, autizmus...*

Az autizmusra, a figyelemzavar és hiperaktivitásra, valamint a pszichoszociális fogyatékoságokra az emberi fejlődés diverzitásaként tekinthetünk, ugyanakkor nem feledkezhetünk meg arról, hogy jelentősen gyengíthetik az életminőséget és a pszichológiai jól-létet. Mindhárom állapot spektrumként értelmezhető, azaz rendkívül sokféle formában mutatkozhat meg. Fontos kérdés tehát, vajon minden esetben fogyatékosághoz vezetnek-e? Erre azonban csak a tárgyi és szociális kontextusok függvényében lehetséges válaszolni. Kulcsfontosságú szerepe van a környezetnek abban, mekkora nehézségekkel kell szembesülniük a tipikustól eltérően „működő” embereknek és családjaiknak. Az autizmus, az ADHD és a pszichoszociális fogyatékoságok gyakran különlegesen nagy kihívások elé állítják a szociális környezetet. S tovább bonyolítja a helyzetet, hogy egy olyan sokarcú állapotnál, mint amilyen az autizmus vagy az ADHD nem lehetséges „egy kaptafára” tervezett támogatásokat alkalmazni. Egyedi kombinációkra van szükség a támogatás módszertani elemeinek kiválasztásakor, s folyamatos egyensúlyozásra az egyén és a társas környezet felé támasztott elvárások között.

*Old challenges, new disabilities? –
Psychosocial disability, ADHD, autism spectrum disorder...*

Autism, attention-deficit/hyperactivity disorder and psychosocial disabilities can be interpreted as various forms of the diversity of human development, but we must not forget that they can significantly undermine the quality of life and psychological well-being. These conditions are also ‘spectrum-conditions’, that is, they can be manifested in a wide variety of forms. It is, therefore, an important question whether each case of them leads to disability? The answer to this question, however, depends on the actual physical and social contexts. The environment plays a key role in determining the difficulties people with atypical ‘functioning’ and their families has to face. Autism, ADHD and psychosocial disabilities often pose great challenges to the social environment. In heterogeneous conditions like autism and ADHD we should not use support which is planned on a “one-size-fits-all” way. Instead, unique and individualized combinations of the methodological elements of support are to be used; and continuous and careful balancing between expectations towards the individual and the social environment is needed.

NYITRAI IMRE

szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár
Emberi Erőforrások Minisztériuma

Imre NYITRAI

deputy state secretary for social affairs
Ministry of Human Capacities

Iskolai tanulmányok

- 2007 Budapesti Corvinus Egyetem, változásmenedzsment
- 1998 – 2000 ELTE, szociálpolitikus
- 1993 – 1996 ELTE, szociológus
- 1988 – 1992 Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola magyar nyelv és irodalom szakos tanár, művelődés-szervező, szociális szervező

Szakmai tapasztalat

- 1993 – 1995 Újpesti Családsegítő Szolgálat, családgondozó, szociális segítő
- 1995 – 1997 Chinoi Rt., vállalati szociológus, HR-manager
- 1997 – 2000 Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Népjóléti irodavezető, Humán Szolgáltatások, osztályvezető
- 2000 – 2002 Szociális és Családügyi Minisztérium, kabinetfőnök, társadalmi főcsoportfőnök, helyettes államtitkár
- 2002 – 2010 Budapest Főváros III. kerületi Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal, önkormányzati főtanácsadó, szoc.pol.-i szakértő
- 2010 – 2011 Nemzeti Erőforrás Minisztérium, szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár
- 2013 – 2014 Baptista Szeretetszolgálat, Szociális Intézményfenntartó Központ vezetője
- 2014 – Emberi Erőforrások Minisztériuma, szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

Education

- 2007 Corvinus University of Budapest, change management
- 1998 – 2000 ELTE, social policy
- 1993 – 1996 ELTE, sociologist
- 1988 – 1992 Berzsenyi Daniel College, teacher of Hungarian language and literature, cultural manager, social manager

Work experience

- 1993 – 1995 Family Support Service of Újpest, Budapest, family assistant, social assistant
- 1995 – 1997 Chinoi Plc., corporate sociologist, HR-manager
- 1997 – 2000 Mayor's Office of the 12th District's Local Government of Budapest, head of office for public welfare issues, Human Services, head of department
- 2000 – 2002 Ministry of Social and Family Affairs, chief of staff, social head of division, deputy state secretary
- 2002 – 2010 Mayor's Office of the 3rd District's Local Government of Budapest, senior adviser, social policy expert
- 2010 – 2011 Ministry of National Resources, deputy state secretary for social affairs
- 2013 – 2014 Hungarian Baptist Aid, social institution maintenance center, leader
- 2014 – Ministry of Human Capacities, deputy state secretary for social affairs

A nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltása, közösségi alapú szolgáltatások szervezése

Az előadás a nagylétszámú intézmények magyarországi kiváltási folyamatát tekinti át a jelenlegi ellátási struktúra kialakulásától a jelenleg zajló, lebontási, átalakítási folyamatokig.

Az előadás bemutatja az államszocializmus által hátrahagyott örökség tárgyi és szellemi példáit, lenyomatait, s bemutatja az 1990 utáni folyamatokat. Felvázolja azokat az elvi és szabályozási kereteket, amelyek döntően befolyásolhatják a magyar kiváltási folyamat sikerességét. Külön szót a szakmai és politikai dilemmákról, a megismert és leküzdendő akadályokról.

Az előadás kiemelt figyelmet fordít a kitűzött célok és értékek fontosságára, és a konkrét megvalósulás lépéseiről, előrehaladásáról is átfogóan kíván beszámolni.

The deinstitutionalization of large residential institutions and the organization of community-based services

The presentation gives an overview of the deinstitutionalization process of large residential institutions in Hungary, from the formation of the current structure of services to the ongoing process of deinstitutionalization and transformation.

The presentation outlines the physical and spiritual heritage of State socialism by giving examples and describing its legacy, and presents the post-1990 processes. It depicts the principles and regulatory frameworks which may substantially affect the success of the deinstitutionalization process in Hungary, in addition to which it specifically notes the professional and political dilemmas and obstacles which have to be faced and overcome.

The presentation pays particular attention to the importance of the objectives and values of deinstitutionalization, and intends to give a comprehensive description of the progress of the specific steps taken.

JOANNA BUGAJSKA, PHD

tanszékvezető, egyetemi docens
*Központi Munkavédelmi Intézet – Nemzeti Kutatóintézet,
 Ergonómiai Tanszék, Lengyelország*

Joanna BUGAJSKA, PhD

Med.Sc. Associate professor
*Head of Department of Ergonomics
 Central Institute for Labour Protection-National Research Institute*

Joanna Bugajska egyetemi docens, a Munkavédelmi Központi Intézet – Nemzeti Kutató Intézet (CIOP-PIB) munkatársa, foglalkozás-egészségügyi orvos és kutató, valamint az Ergonómia Tanszék vezetője. Ezen kívül szerzője több mint száz dokumentumnak és kiadványnak a munkahelyi biztonság, az egészség és a jóllét témakörében, melyek kiterjednek minden korosztályra, egészségügyi állapotra, fizikai és mentális funkcióra, valamint a munkavégzés különböző típusaira. Kutatásainak fő témái a munkahelyi fizikai és mentális követelményekhez való munkavállalói alkalmazkodás, különösen a fogyatékkal élő személyek és az ötven év felettiek esetében, továbbá a munkahelyi megbetegedések megelőzése, a fogyatékkal élő személyek foglalkozási rehabilitációja, a munkahelyi balesetek utáni munkába való visszatérés, továbbá a szív- és érrendszeri valamint a mozgásszervi betegségek kialakulása terén kidolgozott vállalati megelőzési programok. A kutatócsoport munkájának túlnyomó részét a fogyatékkal élő személyek szakmai készségfelmérésére szolgáló innovatív eszközök és technikák alkalmazása teszi ki, valamint a munkakörnyezetnek az ő igényeikhez való adaptációja. Számos, az Európai Bizottság által finanszírozott keretprogramban létrejött nemzetközi projektben vett részt.

Joanna Bugajska is an associate professor at the Central Institute for Labour Protection – National Research Institute (CIOP-PIB), as well as an occupational medicine physician, a researcher at the Institute and Head of Department of Ergonomics. In addition, she is the author of more than one hundred papers and publications on safety, health and wellbeing at work, with a focus on all ages, health conditions, physical and mental functions as well as various types of work. She concentrates her research efforts mainly on issues of adapting the physical and mental requirements of the workplace to employee abilities, particularly for persons with disabilities and persons aged over fifty, as well as the prevention of occupational illnesses, the occupational rehabilitation of persons with disabilities, return to work after accidents at work and the development of enterprise prevention schemes for cardio-vascular and musculoskeletal diseases. The vast majority of her research team's work has been dedicated to the possibility of applying innovative tools and techniques in the assessment of the professional abilities of persons with disabilities and adaptation of the working environment to their needs. She has been involved in several international projects financed by the European Commission within Framework Programmes.

Technológiai újítások a fogyatékossgal élő emberek mindennapi életében

A legújabb népszámlálás (2011) szerint a fogyatékossgal élő emberek száma Lengyelországban 4,7 millió főre nőtt, ami az ország lakosságának körülbelül 12,2%-át teszi ki. A munkaképes korúak (16 év és a fölött) között hozzávetőlegesen 8% a fogyatékossgal élő személyek aránya.

A fogyatékossgal élő emberek számos akadályba ütköznek, ami napi szinten korlátozza teljes részvételüket mind a munkában, mind pedig a magánéletben. Ezek az akadályok a hétköznapiak számos területén megjelennek, előfordulnak egyrészt fizikai akadályok formájában (építészeti), másrészt az oktatás és a társadalmi élet (sztereotípiák) területén.

Az oktatáshoz és a társadalmi tevékenységekhez való hozzáférést, beleértve a szakmai tevékenységet, gyakran gátolja az ezen akadályok felszámolását célzó intézkedések hiánya. A középületek és a tömegközlekedési eszközök sok esetben nem jól alkalmazkodnak a mozgáskorlátozott, az érzékszervi (hallás vagy látás) vagy az intellektuális képességek terén akadályozott embereknek nyújtandó szolgáltatásokhoz. Az építészeti, a kommunikációs és a társadalmi akadályok felszámolása terén óriási reményt keltő technológiai újításoknak figyelembe kell venni a fogyatékossgal típusa tekintetében a fogyatékossgal élő emberek igényeit. A technológiai fejlődés mára már számos területen lehetővé teszi a korábbi korlátok felszámolását, és képes a fogyatékossgal élő embereket egyéni igényeik és állapotuk szerint aktívan támogatni. A technológiai újítások az élet számos területén segítik a fogyatékossgal élő emberek mindennapjait. Használják őket a rehabilitáció (rehabilitációs VR-alapú játékok és exocsontvázak), a hiányzó funkciók pótlása (hallás implantátumok), a fogyatékossgal élő emberek működésének monitorozása és támogatása (intelligens környezeti rendszerek, robotok), a közlekedés és kommunikáció megkönnyítése (járművek átalakítása, automatizált járművek), valamint a foglalkoztatás elősegítése (a virtuális valóság használata a szakképzésben) terén.

Technological innovations in the everyday lives of persons with disabilities

According to the latest National Census of Population and Housing (2011) the number of people with disabilities in Poland amounted to approximately 4.7 million, which was about 12.2 % of the country's population. Among people of working age (16 years of age and more) around 8% are disabled.

People with disabilities face many barriers limiting their full participation in social and work life on a daily basis. These barriers exist in many areas of everyday life and include physical obstacles (architecture) as well as education and social life (stereotypes about disabled people).

Access to education and social activity, including professional activity, is often hindered because of the lack of action taken to eliminate these barriers. It is very often that public buildings or public transport are not well adapted to providing services and transport of people with limited mobility or sensory (hearing or visual) and intellectual abilities.

Technological innovations, which give tremendous hope for overcoming architectural, communication and social barriers, should take into consideration the specific needs of disabled people with regard to their type of disability. Technological developments in many areas now make it possible to eliminate these barriers and actively support people with disabilities according to their individual needs and conditions.

Technological innovations are useful in many aspects of the everyday life of people with disabilities. They are used in rehabilitation (VR-based rehabilitation games and exoskeletons), besides supporting disabled people's functions (hearing implants), monitoring and supporting the functioning of disabled people (intelligent environment systems for disabled persons, robots), improving transport and communication (the adaptation of vehicles and autonomous vehicles), and facilitating employment (the use of virtual reality techniques in vocational training).

Túl a "Semmit rólunk, nélkülünk!" elvén - fogyatékos emberek participációja az élet különböző területein

Beyond the principle 'Nothing about us, without us!' – Participation of persons with disabilities in different areas of life

Moderátor - Moderator

SZILVÁSY Zsuzsanna

elnök
Autism Europe

Zsuzsanna SZILVÁSY

President
Autism Europe

Diplomás építőmérnök, két gyermek édesanyja. A kisebbik fia autizmus diagnóza után kezdett érdekvédőként dolgozni. 2007-ben az Autisták Országos Szövetsége megválasztotta elnökének. AZ AOSZ 2008-ban Európában az elsők között létrehozta az Országos Autizmus Stratégiát, amely része lett az Országos Fogyatékosügyi Program középtávú Intézkedési Tervének. 2012-ben az Autism Europe, az európai szintű érdekvédelmi egyesület, elnökének választotta meg Szilvásy Zsuzsannát. Ezt a pozíciót máig betölti. Elnöksége alatt az EP többséggel elfogadta az európai szintű autizmus ajánlások dokumentjét. Hazai és nemzetközi szinten tart előadásokat az autista emberek jogairól. Többek közt 2013-ban Genfben a WHO központban és 2015-ben és 2017-ben New Yorkban az ENSZ székházban. 2014-ben megkapta a Magyar Köztársaság bronz érdemkeresztjét.

Ms. Zsuzsanna Szilvasy has an MA degree in Civil Engineering, and is a mother of two. After her second child was diagnosed with autism, Zsuzsanna joined a foundation as a volunteer to advocate for him. She became the president of the Hungarian Autistic Society in 2007. During her presidency the Society conducted a national autism research study, the results of which led to the National Autism Strategy, which was part of the National Disability Program's Action Plan. In 2012, she was elected the president of Autism Europe, the advocacy organisation representing all European persons with autism in EU bodies. During her presidency the EU parliament adopted a recommendation on autism. Ms. Szilvasy often speaks about the rights of persons with autism at national and international conferences, notably at the WHO headquarters in Geneva (2013) and at the UN headquarters in New York (2015, 2017). Ms. Szilvasy has been awarded the Bronze Cross of the Order of Merit of the Republic of Hungary, in recognition of her role in advocating for the rights of people with autism.

BULYÁKI Tünde

tanársegéd

ELTE Társadalomtudományi Kar

Tünde BULYÁKI

Assistant Lecturer

ELTE University, Faculty of Social Sciences

Munkahelyek:

- 2009 - tanársegéd, ELTE Társadalomtudományi Kar Általános Szociális Munka Tanszék
- 2009 - önkéntes szociális munkás, Ébredések Alapítvány Közösségi pszichiátriai centrum
- 2016 - 2017 szakértő, „Módszertani strukturális és kapacitásfejlesztés a lakosság mentális egészségfejlesztésére irányuló beavatkozás támogatására” Országos Tisztifőorvosi Hivatal (OTH) Norvég Lelki Egészség Projekt, Módszertani Központ
- 1998 - 2009 családgondozás, munka-rehabilitáció, egyéni esetkezelés, szociális ügyintézés, oktatás, Budapest Semmelweis Egyetem Pszichiátria és Pszichoterápiás Klinika Nappali Kórház
- 1995 - 1998 egyéni esetkezelés, problémamegoldó csoport vezetése ópiátfüggő hajléktalan emberek számára, Budapest XII. kerületi Önkormányzat Hajléktalanok átmeneti szállója

Tanulmányok:

- 2011 - 2014 Humán Tudományok Doktori Iskola – Debreceni Egyetem
- 2006 Wesley János Lelkészképző Főiskola Pszichiátriai és szenvedélybetegek szociális ellátása szakvizsga
- 2001 - 2003 Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsész tudományi Kar kiegészítő képzés
- 1993 - 1997 Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Általános Szociális Munkás Szak

Employment

- 2009 - Eötvös Loránd University, Faculty of Social Sciences, General Social Work Department, Assistant lecturer
- 2009 - Awakenings Foundation, Community Psychiatric Centre
Volunteer social worker
- 2016 - 2017 "Methodological structural and capacity building for the population's mental health care intervention" – Norwegian Grant Mental Health Care Project, Office of the Chief Medical Officer (OCMO), Expert
- 1998 - 2009 Semmelweis University Budapest, Psychiatry and Psychotherapy Clinics, Day-care Hospital
Responsibilities: family care, work-rehabilitation, case management, social administration, training
- 1995 - 1998 Budapest XIIth District Municipality temporary shelter for homeless people
Responsibilities: case management, group therapy for homeless people with opiate addiction

Education and training

- 2011 - 2014 Doctoral School of Human Sciences, University of Debrecen
- 2006 Bar Exam in the Social Care of Persons with Psychiatric Illnesses and Drug Addiction, John Wesley Theological College
- 2001 - 2003 Extended studies, Eötvös Loránd University Faculty of Humanities
- 1993 - 1997 Bárczi Gusztáv College of Special Education, General Social Worker Specialization

Vitaindító előadó - Introductory speech

ANTAL Zsuzsanna

inkluzív oktató

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Zsuzsanna ANTAL

Participatory Teacher

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Bőrfeldolgozó ipari üzemmérnök, rendszerszervező, inkluzív oktató (ELTE Gyógypedagógiai Kar, Fogyatékoság és Társadalmi Részvétel Intézet). A Magyar Szociológiai Társaság Fogyatékoságtudományi Szakosztályának titkára. Gyakorlati tevékenység, kutatási és oktatási területek: súlyos mozgásszervi fogyatékos emberek tapasztalati tudásának átadása, részvétel egy OTKA kutatásban, a történelmi események fogyatékoság szempontjából való értelmezése egyetemi kurzusokon, az ENSZ emberjogi nyilatkozat szemléletének képviselése, közösség formálás.

Zsuzsanna Antal is an industrial engineer in leather manufacturing, a system analyst and a participatory teacher (at the Institute for Disability and Social Participation, ELTE Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education), in addition to which she is the secretary of the Disability Studies Section of the Hungarian Sociological Association. Her practical work, research and teaching interests include: sharing the lived experiences of persons with severe physical disabilities, participatory research, interpretation of disability history at university seminars, representation of the viewpoints of the UN Declaration of Human Rights, and community building.

CSÁNGÓ Dániel

inkluzív oktató

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Daniel CSÁNGÓ

Inclusive Co-teacher

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Fogyatékosjogi aktivista és inkluzív oktató (ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Fogyatékoság és Társadalmi Részvétel Intézet). A fogyatékosággal élő személyeket érintő társadalmi szemléletváltás elősegítése előadások és közösségi médián keresztül, közösség szervezés és érdekképviselet.

Daniel Csángó is a disability rights activist and inclusive co-teacher (at the Institute for Disability and Social Participation, ELTE Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education). He is working to bring about the paradigm shift of society towards people with disabilities through public speaking and social media, community building and advocacy.

CSERTI-SZAUER Csilla

tanársegéd

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar**Csilla CSERTI-SZAUER**

Assistant Lecturer

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Cserti-Szauer Csilla közel húsz éve dolgozik gyógypedagógus – közgazdászként. Jelenleg az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Általános Gyógypedagógiai Intézetében tanársegéd. Érdeklődése középpontjában a felnőtt fogyatékos személyek különféle élethelyzetei állnak. Elsősorban az egész életutat támogató pályaaorientációval, a munkavállalással és a lakhatással kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik oktatási – kutatási keretek között.

A Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete Felnőtt Fogyatékoságtudományi Szakosztályának vezetőjeként, a Fogyatékoság és Társadalom folyóirat szerkesztőbizottságának, továbbá az Országos Fogyatékosügyi Szakmai Kollégium tagjaként azért dolgozik, hogy ezek a területek a szakmai diskurzusok főáramában maradjanak.

Csilla Cserti-Szauer has been working as a special needs educator and an economist for nearly 20 years. She is currently an assistant lecturer at the Institute for General Theory of Special Needs Education at the ELTE Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education. Her focus of interest is on the various life situations of adults with disabilities. She mainly deals with career guidance, employment and housing issues as educational and research topics. As a board member of the Hungarian Association of Special Needs Educators (Division for the Support of Adults with Disabilities), as a member of the Editorial Board of Disability and Society and as a member of the National College of Disability Issues, she is working to keep these areas in the mainstream of professional discourse.

FUTÁR András

participatív oktató

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar**András FUTÁR**

Participatory Teacher

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Az ELTE BGGYK Fogyatékoság és Társadalmi Részvétel Intézetének munkatársa. Több participatív kutatás résztvevője, számos inkluzív egyetemi szeminárium társoktatója.

Kutatói és oktatói érdeklődésének területei: participatív módszerek a felsőoktatásban, Williams-szindrómás felnőtt személyek önérvényesítése, önrendelkezés a mindennapokban, fogalomhasználati kérdések (személy először megközelítés), fogyatékos-ságtörténet.

András Futár is a co-worker at the Institute for Disability and Social Participation, ELTE Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education. He has been involved as a co-researcher in several participatory research projects, and as a co-teacher in several inclusive university seminars.

His research and teaching interests include: participatory methods in higher education, the self-advocacy of adults with Williams syndrome, self-determination in everyday life, issues concerning the conceptualization of disability and the language of the Person First approach, as well as the history of disability.

Vitaindító előadó - Introductory speech

HORVÁTH Péter László

tanársegéd

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Péter László HORVÁTH

Assistant Lecturer

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Horváth Péter László gyógypedagógus, oligofrénpedagógia és szurdopedagógia szakon, speciális pedagógia szakos tanár és szakpedagógus. Tanársegéd (ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Fogyatékoság és Társadalmi Részvétel Intézet és SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Gyógypedagógus-képző Intézet). Doktorjelölt az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskolában. Kutatási témák: testvérek szerepe az örökbefogadási eljárásban a különleges ellátási igényű gyermekeket örökbefogadó családokban, illetve könnyen érthető kommunikáció értelmi sérült személyekkel. A Fogyatékoságtudományi Doktori Műhely és a Magyar Szociológiai Társaság Fogyatékoság-tudományi Szakosztályának, valamint a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete Felnőttügyi Szakosztályának, továbbá a Fogyatékoság és Társadalom folyóirat szerkesztő bizottságának tagja. Felesége gyógypedagógus, matematika-fizika szakos tanárnő, öt gyermek édesapja.

Péter László Horváth is a special needs teacher of persons with learning or intellectual disabilities and of deaf children and children with hearing impairments. He is also an assistant lecturer (at the Institute for Disability and Social Participation, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education, ELTE and the Institute for Special Needs Education, Juhász Gyula Faculty of Pedagogy, SZTE). Péter László Horváth is a PhD candidate (ELTE, Faculty of Education and Psychology), with the following research topics: the role of siblings in the adoption procedure of children with special needs and accessible information for people with learning disabilities. He is a member of the Disability Studies Doctoral Workshop, the Disability Studies Section of the Hungarian Sociological Association and the Hungarian Association of Special Needs Educators (Division for the Support of Adults with Disabilities), besides serving as a member of the editorial board of the Hungarian journal of Disability Studies, Disability and Society. Péter László Horváth is a father of five, and his wife is a Special Needs and Maths and Physics teacher.

Katona VANDA, PhD

adjunktus

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Vanda KATONA, PhD

Assistant Professor

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Katona Vanda szociológusként és szociológia szakos tanárként végzett a Debreceni Egyetemen. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán dolgozik 2010 óta, jelenleg adjunktusként és Erasmus-koordinátorként. Tagja a Fogyatékoságtudományi Doktori Műhelynek, a Magyar Szociológiai Társaság Fogyatékoságtudományi Szakosztályának és a Fogyatékoság és Társadalom című magyar folyóirat szerkesztő- bizottságának.

Az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájának Gyógypedagógia Programjában szerezte meg PhD fokozatát summa cum laude minősítéssel. Kutatási és oktatási területei: életutak, önrendelkezés, felnőtté válás és szülővé válás fogyatékosággal élő személyeknél, reziliencia, a fogyatékoság társadalomtörténete, támogatott lakhatás, inkluzív (participatív) oktatás és kutatás.

Vanda Katona graduated as a sociologist and teacher of sociology in University of Debrecen. She works at Eötvös Loránd University Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education since 2010 as an assistant professor and Erasmus-coordinator. She is member of the Disability Studies Doctoral Workshop, the Disability Studies Section of the Hungarian Sociological Association and also member of the editorial board of the Hungarian journal of Disability Studies, Disability and Society.

She had doctorated with summa cum laude qualification in ELTE PhD School of Education, in Programme of Special Needs Education. The field of her research and teaching activities are: life courses, self-determination, transition to adulthood and parenting of persons with disabilities, resilience, social history of disability, supported living, and inclusive (participative) teaching and research.

Vitaindító - Introductory speech

SÁNDOR Anikó

tanársegéd

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Anikó SÁNDOR

Assistant Lecturer

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

Sándor Anikó értelmileg akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus, okleveles gyógypedagógus, közgazdász, doktorjelölt, tanársegéd (ELTE Gyógypedagógiai Kar, Fogyatékoság és Társadalmi Részvétel Intézet). A Fogyatékoságtudományi Doktori Műhely és a Magyar Szociológiai Társaság Fogyatékoságtudományi Szakosztályának, továbbá a Fogyatékoság és Társadalom folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

Kutatási területek és gyakorlati tevékenység: magas támogatási szükségletű személyek önrendelkezése és a Támogatott Döntéshozatal, az intellektuális fogyatékosággal élő idős személyek támogatása, különös tekintettel a halálba kísérés területére, a kiváltás folyamata Magyarországon, participatív kutatás és oktatás a felsőoktatásban.

Teacher and therapist of persons with intellectual disabilities and high support needs, economist, PhD Candidate

Anikó Sándor is an assistant lecturer at the Institute for Disability and Social Participation at the Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education, ELTE University. Additionally, she is a member of the Disability Studies Doctoral Workshop, the Disability Studies Section of the Hungarian Sociological Association and is also a member of the editorial board of the Hungarian journal of Disability Studies, Disability and Society.

Her research fields and practical experience include: self-determination and the supported decision making of persons with high support needs, the support and end-of-life care of elderly persons with intellectual disabilities, the DI process in Hungary, participatory research and teaching in higher education.

Túl a "Semmit rólunk, nélkülünk!" elvén - fogyatékos emberek participációja az élet különböző területein

Beyond the principle 'Nothing about us, without us!' – Participation of persons with disabilities in different areas of life

Együtt tanítunk és kutatunk!

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény és a "Semmit rólunk nélkülünk" elv értelmében alapvető, hogy a fogyatékossgal élő személyek részt vesznek az életüket érintő területeken, döntésekben. Ez alól nem kivétel a tudományos világ sem, tehát amikor fogyatékossgal élő személyekről tanítunk a felsőoktatásban, vagy róluk szólnak a kutatásaink, akkor ez velük együtt lesz igazán hiteles és érvényes. Előadásunkban rámutatunk az inkluzív módszertan releváns kérdéseire a participáció szempontjából. Bemutatjuk röviden a participatív oktatás és kutatás terén szerzett tapasztalatainkat és kitekintünk a lehetséges fejlesztési irányokra.

We teach and make research together!

Under the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the principle of "Nothing About Us Without Us", it is essential that persons with disabilities participate in areas and decisions that affect their lives. The scientific world is no exception, so when we are teaching about persons with disabilities in higher education or conducting research projects on disabilities, it will be only truly credible and valid together when done with them. In our presentation, we will highlight the relevant questions of the inclusive methodology of participation in higher education. After a brief introduction of our experiences in participatory teaching and research, we will look at the possible directions of future developments.

Felkért hozzászóló - Short intervention

NAGY József
sportszakmai referens
Magyar Paralimpiai Bizottság

József NAGY
Sport Referent
Hungarian Paralympic Committee

Iskolai végzettsége:

1985 – 1988, Testnevelési Főiskola – Budapest, Vívó szakedző

Képzések:

2000 – IWFC- Nemzetközi Kerekesszékes Vívó Bizottság

2010 – Nemzetközi Vívó Szövetség

Munkahelyek:

1991-1994 Budapesti Vasutas Sport Club – Vívó szakedző

1994-1998 Kuwait Sporting Club – Kuwait City – Vívó szakedző

1999-2001 ISM – Szakreferens

2001-2010 FONESZ – Főtitkár

2005-2009 IWAS FEC – Végrehajtó bizottsági tag

2010-2012 EMMI – Szakreferens

2012-2016 MOB – Szakreferens

2015 - jelenleg Törekvés SE – Vezetőedző

2017 - jelenleg MPB – Sportszakmai referens

Szakmai tapasztalatok:

2000 Sydney 2000 – Paralimpiai Játékok

2004 Athén 2004 – Paralimpiai játékok – Nemzetközi versenybíró – Kerekesszékes vívás

2006 Torino 2006 – Integrált Vívó Világbajnokság

2008 Peking 2008 – Paralimpiai játékok – Bírák bizottságának elnöke - Kerekesszékes vívás

2013 Budapest 2013 – Integrált Vívó Világbajnokság

2015 Eger 2015 – Kerekesszékes Vívó Világbajnokság

2017 Róma 2017 – Kerekesszékes Vívó Világbajnokság – Versenybírószám tagja

EDUCATION:

1985 – 1988 College of Physical Education, Budapest - Fencing coach

TRAINING:

2000 International Fencing Federation

2010 International Wheelchair and Amputee Sport Federation (IWAS)

EMPLOYMENT:

2017- Hungarian Paralympic Committee – Sports rapporteur

2015- Törekvés Sporting Club – Head coach

2012-2016 Hungarian Olympic Committee – Sports rapporteur

2010-2012 Ministry of Human Capacities – Sports rapporteur

2005-2009 IWAS FEC – Member of the Executive Committee

2001-2010 Hungarian Sports Association of Persons with Disabilities (FONESZ) – Secretary General

1999-2001 Ministry of Youth and Sports – Sports rapporteur

1994-1998 Kuwait Sporting Club – Kuwait city – Fencing coach

1991-1994 Budapest Vasutas Sporting Club – Fencing coach

SPORTS EXPERIENCE:

2000 Sydney – Paralympic Games

2004 Athens - Paralympic Games – International referee of wheelchair fencing

2006 Turin – Integrated Fencing World Championships

2008 Beijing – Paralympic Games – Head of the Referees Committee

2013 Budapest – Integrated Fencing World Championships

2015 Eger - Wheelchair Fencing World Championships

2017 Rome - Wheelchair Fencing World Championships –

Member of the Directoire Technique (DT)

Régi kihívások, új fogyatékoságok? - Pszichoszociális fogyatékoság, ADHD, autizmus...

Old challenges, new disabilities? – Psychosocial disability, ADHD, autism spectrum disorder...

Moderátor - Moderator

KONDOR Zsuzsa

szociálpolitikus, kutató, doktor jelölt
ELTE Társadalomtudományi Kar
CARe Europe magyarországi képviselője

Zsuzsa KONDOR

Social policy expert, researcher, doctor candidate
ELTE University, Faculty of Social Sciences
Hungarian representative of CARe Europe

2012 óta foglalkozik a fogyatékoság területével. Kutatási területe az intézményi férőhely kiváltás, valamint a pszichoszociális fogyatékosággal élő személyek szociális szolgáltatásai. Leginkább a kvalitatív kutatási technikák állnak közel hozzá, így például a narratív életút interjú, ami a személyes, egyéni perspektívát helyezi a középpontba.

Kiemelten fontosnak tartja a nemzetközi jó gyakorlatok cseréjét és megosztását a pszichoszociális fogyatékosággal élő személyek szociális szolgáltatásai kapcsán, ezért tréner és az egyik magyarországi képviselője a CARe Europe nevű nemzetközi szervezetnek.

She has been working in the field of disability since 2012. Her research topic is deinstitutionalization and social services of persons with psychosocial disabilities. She is especially interested in qualitative research methods like narrative interview, because these methods focus on the personal perspective.

She considers the sharing of international good practices in the field of psychosocial care highly important. Thus she is a trainer and one of the Hungarian representatives of CARe Europe.

Raportőr - Rapporteur

KOZMA Ágnes, PhD

kutató

Tizard Centre, University of Kent

Ágnes KOZMA, PhD

Research Associate

Tizard Centre, University of Kent

Kozma Ágnes szociálpolitikus, jelenleg a University of Kent (Tizard Centre) és a King's College (Policy Institute) kutatója. Fő kutatási területe a fogyatékos emberek társadalmi befogadása és az azt támogató szolgáltatások, különös tekintettel az életminőség és fenntarthatóság kérdéseire. Ágnes közreműködött több nemzetközi kutatásban, többek között a közelmúltban lezárult A kirekesztés térképe (Mapping and Understanding Exclusion) című projektben, amely 36 európai országban vizsgálta az intézeti, nem önkéntes és közösségi alapú pszichiátriai szolgáltatásokat és gyakorlatokat.

Ágnes Kozma has a background in social policy and is currently a research associate at the University of Kent (Tizard Centre) and King's College (Policy Institute). Her research focuses on the social inclusion of people with disabilities and services supporting community living, with particular focus on quality of life and sustainability. She has collaborated in numerous international projects, including the recent Mapping and Understanding Exclusion, which explored institutional and community-based services as well as the use of coercive practices in 36 European countries.

Vitaindító előadó – Introductory speech

Fotó: Bitter Hanna

Prof. Dr. BALÁZS Judit

tanszékvezető egyetemi tanár
*ELTE PPK, Pszichológia Intézet Fejlődés- és Klinikai
 Gyermekpszichológia Tanszék*
 kutatási- és oktatási igazgató
Vadaskert Gyermekpszichiátriai Kórház és Szakambulancia

Prof Judit BALÁZS MD

Chair
*Department of Developmental
 and Clinical Child Psychology Institute of Psychology
 ELTE University*
 Director
*Education and Research, Vadaskert Child and Adolescent
 Psychiatric Hospital*

Pszichiáter és Gyermek-, és ifjúságpszichiáter szakorvos. Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Pszichológiai Intézet Fejlődés-, és Klinikai Gyermekpszichológia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, valamint a Vadaskert Gyermekpszichiátriai Kórház Oktatási-, és Tudományos igazgatója, itt emellett gyermekpszichiátriai klinikai munkát, és mindkét munkahelyén graduális és posztgraduális oktatást, továbbá kutatást végez. Az ELTE Pszichológia Doktori Iskolában a Fejlődés-, és Klinikai Gyermekpszichológia program vezetője, és ugyanitt, valamint a Semmelweis Egyetem Doktori Iskolájában témavezető. Több Európai Unió és hazai serdülő mentális egészséget és betegséget vizsgáló kutatás résztvevője és vezetője. A Magyar Pszichiátriai Társaság megválasztott /következő elnöke.

Professor Judit Balázs is a child, adolescent and adult psychiatrist. She is a professor and serves as the Chair of the Department of Developmental and Clinical Child Psychology of the Institute of Psychology at Eötvös Loránd University, Budapest, as well as being the Director of Education and Research at the Vadaskert Child and Adolescent Psychiatric Hospital and Outpatient Clinic, Budapest.

She works as a tutor at the Doctoral Schools of both Eötvös Loránd University and Semmelweis University, Budapest. Her main interests include: Attention Deficit Hyperactivity Disorder, the prevention of suicide in adolescents, adolescent risk behaviours and Subthreshold Mental Disorders.

She is also the first author of the Hungarian Guidelines on ADHD and of several peer reviewed papers. In addition, she has participated in and led several national and international (e.g. EU sponsored) collaborative projects on mental health in youth. Professor Balázs is the president-elect of the Hungarian Psychiatric Association.

Az Amerikai Pszichiátriai Társaság által kiadott, jelenleg világszerte érvényben levő klasszifikációs rendszer, a Diagnostic and Statistical Manual 5th Edition (DSM 5.), legújabb kiadásában külön fejezet foglalkozik az „Idegrendszer fejlődési zavaival”. Ez szemléletileg igen fontos lépés. Ide tartozik többek között az Autizmus spektrum zavar (ASD) és a Figyelemhiányos hiperaktivitás zavar (ADHD), mely tünetegyüttesek a workshop fókuszában állnak. Másik igen jelentős előrelépés a DSM-5-ben a pszichés zavarok, így az ADHD és az ASD értelmezése tekintetében, a dimenzionális megközelítésre való törekvés, ami az utóbbi esetében - ahogy már a neve is mutatja – markánsan megjelenik.

A Workshop-on eseteteken keresztül, interaktívan módon tekintjük át ezen tünetegyüttesek esetében a fejlődési és a dimenzionális szemlélet, a felismerés és az adekvát ellátás, a szakemberek, a család és a társadalom fontosságát a jó funkcionális és életminőség érdekében.

The latest edition of the Diagnostic and Statistical Manual 5th Edition (DSM 5.) – published by the American Psychiatric Association – includes for the first time a separate chapter, labeled as „Neurodevelopmental disorders”. It is an important approach in psychiatry. The two disorders, Autism Spectrum Disorder (ASD) and Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) - which are in the focus of the current workshop - belong to this chapter. The other important improvement in DSM-5 is the dimensional approach of psychiatric disorders, which is important in the case of both ADHD and ASD as well, latter's name shows it as well.

In the workshop we plan to overview in an interactive way through cases the importance of the developmental and dimensional approaches, the recognition and care, the professionals, the family and the society to reach better functionality and quality of life of people with ASD and ADHD.

Vitaindító - Introductory speech

MÉREY Zsolt, PhD

kísérő szakértő
Ébredések Alapítvány

Zsolt Mérey, PhD

Expert by accompaniment
Awakenings Foundation

1968 Német, orosz, francia középiskolai tanári diploma a Budapesti Eötvös Lóránd Egyetemen.

1971- 1995 Docens a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolán Budapesten.

1983 Filológiai doktori cím a Budapesti Eötvös Lóránd Egyetemen

1990 – 2010 Ügyosztályvezető-helyettes és ügyosztályvezető a Fővárosi Önkormányzat Főpolgármesteri Hivatalának Nemzetközi Ügyosztályán

2012-2017 A hanghalló módszer magyarországi adaptációja, az első hanghalló önsegítő csoport beindítása az Ébredések Alapítványban Dr. Harangozó Judit vezetésével. Új hanghalló önsegítő csoportok beindítása Székesfehérváron, Debrecenben, Veszprémben tapasztalati szakértőkkel együtt. Hozzá tartozói önsegítő csoport beindítása és vezetése. Részvétel kísérő és tapasztalati szakértők képzésében. Előadóként és workshop-vezetőként részvétel az Ébredések Alapítvány konferenciáin. A hanghalló módszert ismertető kiadvány társszerzője.

1968: Degree in German, Russian and French, Eötvös Loránd University, Budapest

1971-1995: Docent, College of Commerce, Catering and Tourism, Budapest

1983: PhD, Eötvös Loránd University, Budapest

1990-2010: Deputy Head of Department and Head of Department at the Department of International Relations, the Mayor's Office of the Municipality of Budapest

2012-2017: The Hungarian adaptation of the Hearing Voices method, the launch of the first Hearing Voices self-help group in the Awakening Foundation under the leadership of psychiatrist Dr. Judit Harangozó. The launch of new Hearing Voices self-help groups in Székesfehérvár, Debrecen and Veszprém with experienced experts. Launching and facilitating a self-help group for family and friends. Participating in the training of experts by experience. Participating in Awakening Foundation conferences as a lecturer and workshop leader. Co-author of the Hearing Voices Method booklet.

A tünetek változatlanok, az értelmezés megváltozott

Tavaly részese lehettem a Bárcki Gusztáv Gyógypedagógiai Karon a Perlusz Andrea által vezetett, a pszichoszociális korlátozottság mibenlétével kapcsolatos kutatásnak, mely annak tisztázását tűzte ki célul, hogy definiálja, mi ez a fogalom, és mi a különbség egy pszichoszociálisan korlátozott személy és egy pszichiátriai beteg között. Az Ébredések Alapítványban Hanghalló Önségítő Csoportok és egy Hozzátartozói Önségítő Csoport egyik vezetőjeként szerzett tapasztalataimra támaszkodva bemutatom az önségítő csoportjainkban használt fogalomrendszert, melyet azért alakítottunk ki, hogy elkerüljük a hagyományos pszichiátria megbélyegző fogalmait: hanghallásról beszélünk hallucinációk helyett, traumafeldolgozásról ismeretlen eredetű agykárosodás helyett, pszichózis érzékenység szindrómáról szkizofrénia helyett stb., abban a meggyőződésben, hogy a mi fogalmaink jobban alkalmazhatók a gondok okozta átmenetileg megváltozott állapotban élő személyek segítésére. Ez az új megközelítés hozzásegíti a felhasználókat ahhoz, hogy felépüléselvű, optimista önképet alakítsanak ki. A prevenció területén pedig minden szakember, önkéntes és családtag könnyen megtalálhatja a maga működési területét a kisgyermekkorral való foglalkozástól kezdve.

The symptoms remain the same, the interpretation has changed

Last year Zsolt Mérey participated in the "People with psychosocial difficulties" project at the Bárcki Gusztáv Faculty of Special Needs Education, ELTE University, which aimed to distinguish between people with psychosocial difficulties and people living with a psychiatric disease. With experience as a facilitator of a Hearing Voices self-help group and a self-help group for family members, as well as being an expert in accompaniment at the Awakenings Foundation, Zsolt Mérey puts into practice the principles of the Hearing Voices self-help groups in order to avoid the stigmatising concepts of traditional psychiatry. This involves talking of 'people hearing voices' rather than 'having hallucinations', of 'traumas' rather than 'brain damage of unknown origin', and of 'psychosis sensitivity syndrome' rather than 'schizophrenia', etc. He believes that these concepts can be better used to help people who have temporary conditions. This new approach helps users build a recovery-conscious, optimistic self-image. In the area of prevention, all practitioners, volunteers and family members can easily find their own area of activity starting with early childhood care.

Felkért hozzászóló - Short intervention

PERLUSZ Andrea, PhD

főiskolai tanár

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar

Andrea PERLUSZ, PhD

Professor

ELTE University, Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education

1993 óta tanít az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán, jelenleg a Hallássérültek pedagógiája szakirány felelőse, stratégiai és szakmapolitikai ügyekért felelős dékánhelyettes.

Képzésfejlesztési és K+F tevékenységek és szakmai projektek résztvevője és vezetője, a Gyógypedagógia fejlesztéséért alapítvány kuratóriumi tagja. Szakterülete az inkluzív nevelés, ezzel kapcsolatos tárgyakat tanít BA és MA szinteken a gyógypedagógus képzésben, továbbá az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskolájában, valamint egyéb felsőoktatási intézményekben. Legutóbbi kutatási témája a pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek ellátása Magyarországon az ENSZ Egyezmény tükrében. Szívesen vesz részt iskolafejlesztési programokban, amelyek a mindenki számára hatékony iskola koncepciójának megvalósítását célozzák. Gyakorlati tevékenységei közé tartozik továbbá a hallókészüléket vagy cochleáris implantátumot viselő hallássérült gyermekek és fiatalok hangzónyelvi fejlesztése és integrációjuk támogatása.

Andrea Perlusz teaches at the ELTE University Bárczi Gusztáv Faculty of Special Needs Education, where currently she is responsible for the special needs education of persons with hearing impairments, and is Vice-Dean for Strategic and Policy Affairs.

She is participating in and sometimes leading training-development and R&D activities besides other professional projects and she is also a member of the board of trustees of the Foundation for the Development of Special Needs Education. She specializes in inclusive education and teaches related subjects in the BA and MA Programmes of Special Needs Education and in the PhD Programme in Education at the Faculty of Education and Psychology ELTE, as well as in other institutions of higher education. Her recent research topic was on the care for persons with psychosocial disabilities in Hungary in the light of the UN Convention. She welcomes participation in national programmes on the effective implementation of the concept of a school for everyone. Her practical activities include the development of oral language skills in children and young people using hearing aids or cochlear implants as well as their integration.

A series of horizontal dashed lines spaced evenly down the page, serving as a template for writing or drawing.

A nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltása, közösségi alapú szolgáltatás szervezése

The deinstitutionalization of large residential institutions and the organization of community-based services

Moderátor - Moderator

Jan PFEIFFER, MUDr

kiváltás szakértő

Egészségügyi Minisztérium, Csehország

MUDr. Jan PFEIFFER

Expert on DI (DI in mental health)

Ministry of Health, Czech Republic

Jan Pfeiffer pszichiáterként dolgozik a mentális egészség területén több mint 35 éve. Gazdag klinikai tapasztalatokkal rendelkezik az intézményi és a közösségi alapú szolgáltatások terén a Cseh Köztársaságban, valamint az Egyesült Királyságban. Több mint 25 éve dolgozik nemzetközi szakértőként a kitagolás folyamatában számos európai országban. Ezen túlmenően társ-alapítója az intézményi ellátásról a közösségi alapú szolgáltatásokra való áttérés Európai Szakértői Csoportjának. Az Európa Tanács „Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság” (CPT) tagja volt. Jelenleg a mentális egészségügyi ellátás területén zajló kitagolási folyamat felelőse a cseh Egészségügyi Minisztériumban.

Jan Pfeiffer is a psychiatrist who has been working in the field of mental health for more than 35 years, with rich clinical experience in institutional and community-based services in the Czech Republic as well as in the UK. For more than 25 years he has been working as an international expert in the process of deinstitutionalization in several European countries. In addition, he is a co-founder of the European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care. He was also a member of the Committee for the Prevention of Torture (CPT) of the Council of Europe. Currently he is engaged as a guarantor of the process of deinstitutionalization in mental health care under the auspices of the Ministry of Health in the Czech Republic.

SZIKLAI István, PhD
egyetemi adjunktus
Eötvös Loránd Egyetem

Társadalomtudományi Kar, Szociálpolitika Tanszék

István SZIKLAI, PhD
Assistant Professor
Eötvös Loránd University

Faculty of Social Sciences, Department of Social Policy

Sziklai István szociológus, szociálpolitikus. Fő kutatási területe az Európai Unió szociálpolitikája, a Strukturális Alapok támogatása az esélyegyenlőség területén.

Az 1990-es évek elején szociális munkásként dolgozott Budapest VIII. kerületében, majd elemző – kutatóként a szociális minisztérium háttérintézményében. Ezt követően mintegy 6 éven át dolgozott köztisztviselőként: részt vett Magyarország Uniós csatlakozási folyamatában, a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni kormányzati stratégia kialakításában. Munkatársaival tervezte a különféle EU-s társfinanszírozással megvalósuló szociális és esélyegyenlőségi programokat, pályázatokat. Részt vett a magyarországi nagyintézmények kiváltását támogató első EU-s pályázatok tervezésében, majd értékelte a megvalósulásukat.

2006-tól tanít főállásban a Társadalomtudományi Karon. E mellett szakértőként továbbra is részt vesz foglalkoztatáspolitikai, szociális és esélyegyenlőségi fejlesztésekben, illetve elemzi ezek megvalósulását. 2015-től a Foglyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Nonprofit Kft vezető szakértője a nagylétszámú szociális intéztek kiváltás támogató módszertani munkában.

István Sziklai has a PhD in Sociology and Social Policy. His main research and teaching activity focuses on the social dimension of the European Union and the EU's Structural Funds investments in the field of equal opportunities.

He began his career as a social worker, later working at the Centre for Social Policy by evaluating developments in social services and organizing the coordination of social development programmes primarily for people at risk. Later he worked for the ministries responsible for social affairs. As deputy-head of the Strategic Department he participated in Hungary's accession to the EU. He planned EU co-financed (ESF and ERDF type) programmes in the field of equal opportunities (especially for children at risk, community development, social services and programmes for the most socially vulnerable groups, etc.).

He has been teaching full-time at the Eötvös Loránd University Faculty of Social Sciences since 2006. Besides this he is engaged as an expert in EU co-funded employment and social policy programmes, as well as contributing to project-management (working for the National Development Agency and other central government institutions). He has also been working as a senior expert in a methodological programme supporting and coordinating the deinstitutionalisation of large social care institutions under the auspices of the Equal Opportunities of Persons with Disabilities Non-profit Ltd. (FSZK) since 2015.

Vitaindító előadó - Introductory speech

Miroslav CANGÁR, PhD

szociális munkás, társadalmi befogadás szakértő
*Kitagolásért felelős szlovákiai Szociális Munka
 Tanácsadó Testület és Központ*

Miroslav CANGÁR, PhD

Social Worker, Social Inclusion Expert
Social Work Advisory Board/Centre DI

Miroslav Cangár szociális munkás, a társadalmi befogadás szakértője. A kitagolásért felelős szlovákiai Szociális Munka Tanácsadó Testület és Központ munkatársa, ahol 2003-tól senior tanácsadóként, szupervizorként, előadóként és a társadalmi befogadás szakértőjeként dolgozik. Széleskörű tapasztalattal rendelkezik a fogyatékossgal élő emberek számára való egyedi tervezés, a szociális szolgáltatások, a minőség és a kitagolás területén. Dolgozott a szlovák Munka-, Szociális és Családügyi Minisztériumban, ahol az intézményi ellátásból a közösségi alapú ellátásba való átmenet kidolgozásáért és végrehajtásáért felelt. Gyakran ad elő különböző hazai és nemzetközi rendezvényeken a kitagolás, a szociális szolgáltatásokban érvényesítendő emberi jogok és a közösségi szolgáltatások témakörében. Aktív előadója és szerzője számos, a szociális szolgáltatásokról szóló publikációnak. Szakterülete a fogyatékossgal élő emberek egyéni támogatásának tervezése, a kitagolás, a közösségi szolgáltatások, valamint a szociális szolgáltatások és az integrált ellátás minősége.

Miroslav Cangár is a social worker and a social inclusion expert at the Social Work Advisory Board and Centre for Deinstitutionalization in Slovakia, for whom he has worked since 2003 as a senior consultant, supervisor, lecturer and social inclusion expert. He has extensive experience in individual planning for people with disabilities, social services, quality of service provision and deinstitutionalization. He was previously working for the Slovakian Ministry of Labour, Social Affairs and Family, where he was responsible for the development and implementation of transition from institutional to community based care. He frequently speaks at various national and international events on deinstitutionalization, human rights in social services and community services. He is also an active lecturer and author of several publications on social services. He specializes in individual support planning for people with disabilities, deinstitutionalization, community services, quality of social services and integrated care.

A nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltásának folyamata Szlovákiában

Az előadás bemutatja a nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltási folyamatának fejlődését és a szociális szolgáltatások rendszerének átalakulását Szlovákiában 1989 után. A szociális szolgáltatások átszervezése Szlovákiában a 90-es évek végén kezdődött, nem kormányzati szervezetek által (Szociális Munka Tanácsadó Testület, Szociális Alapítvány és a támogatott foglalkoztatásért felelős Ügynökség). 2011-ben Szlovákia megkezdte a kiváltás folyamatának szisztematikus támogatását, továbbá kiváltási stratégiát és egyéb nemzeti dokumentumokat fogadott el. 2013-2015 között egy nemzeti program is megvalósult a kiváltás támogatására. Az előadásban bemutatásra kerülnek a pozitív eredmények és a fennmaradó kihívások, valamint egy intézményi átalakítási jó gyakorlat. Napjainkban azt mondhatjuk, hogy Szlovákiának vannak megfelelő szabályozó dokumentumai, de az igazi kiváltás még nem valósult meg, továbbá a támogatások hiánya mutatkozik nemzeti és regionális szinteken. Ugyanakkor látható, hogy a nagylétszámú bentlakásos intézmények kiváltása, mint folyamat támogatja és biztosítja a fogyatékosággal élő személyek emberi jogait.

The deinstitutionalization process in Slovakia

The presentation describes the development of deinstitutionalization and the transformation of the social service system in Slovakia since 1989. The deinstitutionalization of social services in Slovakia started at the end of the 1990s with the involvement of non-governmental organisations (Social Work Advisory Board, Social Foundation and Agency for Supported Employment). In 2011 Slovakia started the systematic support of deinstitutionalization and ratified its strategy on deinstitutionalization and other national documents. 2013-2015 a national project was realized to support deinstitutionalization. The presentation describes the results and the remaining challenges and provides information on a best practice example of transformation in one of the institutions. It can be said that currently Slovakia has a good theoretical framework, but there is no real deinstitutionalization and we lack support from national and regional levels. Nevertheless, we see deinstitutionalization as a process for promoting and implementing human rights for all people with disabilities.

Vitaindító előadó - Introductory speech

Martha STICKINGS

társadalomkutató
Esélyegyenlőségi és Állampolgári Jogok Főosztálya
EU Alapjogi Ügynöksége

Martha STICKINGS

Social Research Officer
Equality and Citizens' Rights Department
European Union Agency for Fundamental Rights

Martha Stickings projekteket irányító kutatóként dolgozik az Ügynökség Esélyegyenlőségi és Állampolgári Jogok Főosztályának esélyegyenlőségi ágazatánál. Szakterületei – a FRA céljaihoz igazodva – a fogyatékos emberek jogai, a szexuális irányultságon alapuló diszkrimináció, az alapvető jogokkal kapcsolatos mutatók, továbbá társadalomkutatói és elemzési tevékenységek.

Mielőtt csatlakozott a FRA-hoz, számos kutatáshoz kötődő szerepkört töltött be nemzetközi- és civil szervezeteknél, mindenekelőtt kínzás, közösségi biztonság, társadalmi kohézió, intézményi kiszolgáltatottság, valamint gender és hálózatépítés területeken.

Politikatudományt és szociológiát tanult, illetve EU szakirányú nemzetközi tanulmányok MA fokozattal rendelkezik.

Martha Stickings works as a researcher managing projects in the Equality Sector of the Agency's Equality and Citizens' Rights Department. Her areas of expertise with respect to the FRA's work include: the rights of persons with disabilities, discrimination on the grounds of sexual orientation and gender identity, non-discrimination, fundamental rights indicators and social research and analysis.

Prior to joining the FRA, she held a number of research-related roles in international organisations and NGOs, notably in the areas of freedom from torture, community security and social cohesion, institutional fragility, gender and network-building.

She studied politics and sociology and holds an MA in international studies, with a focus on the EU.

2017 októberében a EU Alapjogi Ügynöksége 3 jelentést tett közzé, amelyek az intézményektől a fogyatékossgal élő személyek önálló életvitelére való elmozdulás különböző aspektusait vizsgálják:

- I. rész: kötelezettségvállalások és struktúrák, amik kiemelik azokat a kötelezettségeket, melyeket az EU és tagállamai vállaltak, hogy teljesítik
- II. rész: finanszírozás és költségvetés-tervezés azt vizsgálja, hogy a finanszírozási és költségvetési struktúrák mennyire képesek megvalósítani ezeket a kötelezettségvállalásokat.
- III. rész: kimenetel a fogyatékossgal élő személyek szempontjából a fogyatékossgal élő személyek függetlenségére és befogadására összpontosít, a fogyatékos emberek tapasztalataira a mindennapi életben.

A jelentések szerint számos tagállamnak van kiváltási stratégiája, amelyben a fogyatékossgal élő emberek önálló életvitelének biztosítására kötelezik el magukat. Emellett az EU Strukturális Alapjai is finanszírozási feltételként támasztották az intézményi támogatásból a közösségi alapú támogatásba való átmenetet. Mindezek ellenére azonban gyakran hiányos a stratégiákat támogató pénzügyi háttér, a határozott időkeretek és célok, továbbá gyakran elmulasztják bevonni a fogyatékos emberek szervezeteit, mely szintén az előrehaladást hátráltatja. Ezenfelül több tagállam a finanszírozást még mindig az intézményekhez rendeli.

A támogatást nyújtó több országos és helyi intézmény közötti koordináció elégtelensége is hozzájárul ahhoz, hogy a fogyatékos emberek általában rosszabb feltételek között élnek, mint a nem fogyatékos emberek, mely különösen igaz a súlyos fogyatékossgal élőkre. Ez gyakran a kirekesztettség érzését, valamint az önrendelkezés lehetőségének hiányát vonja maga után.

In October 2017, the EU Agency for Fundamental Rights (FRA) published three reports exploring different aspects of the move from institutions towards independent living for persons with disabilities:

- Part I: commitments and structures highlights the obligations the EU and its Member States have committed to fulfil.
- Part II: funding and budgeting looks at how funding and budgeting structures can work to turn these commitments into reality.
- Part III: outcomes for persons with disabilities focuses on the independence and inclusion persons with disabilities experience in their daily lives.

The reports show that many Member States have deinstitutionalisation strategies which commit them to enabling independent living for all people with disabilities. EU structural funds have also made the transition from institutions to community-based support a condition for receiving funding. However, strategies often lack adequate funding, clear timeframes and targets, and fail to properly involve disabled persons' organisations, hampering progress. In addition, many Member States still finance institutions.

Coupled with a lack of coordination among the many different national and local authorities that offer support, people with disabilities commonly live in worse conditions than people without disabilities. This is especially true if they have severe impairments. This often leaves them feeling excluded and lacking control over their lives.

Felkért hozzászóló - Short intervention

JuDr. Jan GABURA

főosztályvezető

ENSZ Egyezmény implementációjáért felelős Főosztály

JuDr. Jan GABURA

Director

*Department of matters relating
to the implementation of the CRPD*

Jan Gabura 2012-ig jogot tanult. Pályafutását Pozsonyban kezdte a Munkaügyi, Szociális és Családügyi Hivatalban, ahol a gyermekvédelem és a szociális ellátások területén dolgozott. 2013-ban átkerült a szlovák Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztériumba, amely a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény végrehajtásának fő letéteményese. Jan Gabura a CRPD-vel kapcsolatos ügyekért felelt. 2017-ben vezetője lett annak a főosztálynak, amelyhez a CRPD implementációjával kapcsolatos kérdések tartoznak, és amely felelős Szlovákiában az Egyezmény teljes implementációjáért.

Jan Gabura studied law until 2012. He started his career in the Office of Labour, Social Affairs and Family in Bratislava, where he worked in the field of social protection of children and social care. In 2013 he transferred to the Ministry of Labour, Social affairs and Family of the Slovak Republic, which became the main focal point for matters relating to the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities, where he focused on the issues relating to the CRPD. In 2017 he became the director of the Department for matters relating to the implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, which is responsible for the entire implementation of the CRPD in the Slovak Republic.

Felkért hozzászóló - Short intervention

SZÁVA István
tapasztalati szakértő

István SZÁVA
Expert by experience

Száva István született Visznenek, 1968. július 29-én. Édesapja Száva Ferenc, édesanyja Csík Valéria. Születése óta intézményben él. Szüleit nem ismeri, nem is látogatták az évek során. Tíz testvére van, közülük hárman szintén intézményben élnek, de velük is csak alkalm szerű a kapcsolat. Egerben a Csecsemőotthonban nevelkedett, majd a Gyermekvárosban. 3 évig járt óvodába, s ezt követően iskolai előkészítő foglalkozáson vett részt. A Kisegítő Iskolában és a Nevelőotthonban végezte el az általános iskola 8 osztályát. 16 évesen került a Heves Megyei Önkormányzat Fogyatékosok Otthonába, Andornaktályára, majd 2006-tól áthelyezték a Belpátfalvai Idősek és Fogyatékosok Otthonába. 1988-tól Fővárosi Kéz- m űipari Vállalatnál, drótmentő munkakörben, 1988-1989-ig szőnyegszövő, 1989-1991-ig takarító, 1992-2006-ig drótmentő, majd 2006-tól a jogutód KÉZMŰ Nonprofit Kft. alkalmazásában áll, Belpátfalván. Cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alatt áll, a pénzügyeivel kapcsolatban önálló.

A Belpátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona 2016. április 1-től támogatott lakhatást hozott létre, melynek a Szilvásvár, Kossuth u. 28. alatt lévő lakásában él. Ez az ellátási forma lényegesen megváltoztatta az életét. Több alkalommal felkérést kapott, hogy beszéljen a támogatott lakhatás lehetőségeiről személyes látogatások kapcsán és szakmai konferenciákon.

Tapasztalati szakértőként tevékenykedik a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft-nél. Szabadidejében szívesen hallgat zenét, csinosítgatja a szobáját, fest, rajzol és növényeket gondoz. A jövőt illetően tervei vannak, szeretne minél több mindent megtanulni, amelyek előrébb viszik az önállóság felé az életben.

István Száva was born in Visznek on July 29th 1968. His father is Ferenc Száva, his mother Valéria Csík. He has lived in an institution since birth. He does not know his parents, as they have never visited him. He has ten siblings, three of whom also live in institutions, but they are not in regular contact. He grew up in the Childcare Centre in Eger and then lived in the "Children's City" Institute. He attended a kindergarten for three years and then preparatory school classes. He completed eight years of primary education in a special school and in a foster home. At age of sixteen he was placed in the Home for Persons with Disabilities of Heves County Municipality in Andornaktálya, and then was transferred to the Home for the Elderly and Persons with Disabilities in Belpátfalva in 2006.

He worked as follows: from 2006 - KÉZMŰ Public Benefit Non-profit Ltd., Belpátfalva, 1992-2006 cable saving, 1989-1991 cleaning, 1988-1989 carpet-weaving, 1988- cable saving, Budapest Handicraft Company.

He is under partial guardianship based on limitation of legal capacity, but is independent with regard to financial matters. The Home for the Elderly and Persons with Disabilities in Belpátfalva created supported living on 1st April 2016, and he lives in their flat at 28, Kossuth Lajos utca, Szilvásvár. He says that this form of care has substantially changed his life. On the occasion of personal visits and conferences he has been invited on many occasions to speak about the possibilities of supported living. He is also an expert by experience at the Equal Opportunities of Persons with Disabilities Non-profit Ltd. (FSZK). In his free time he enjoys listening to music, decorating his room, painting, drawing and cultivating plants. He has plans for the future: "I would like to learn as much as possible to become even more independent."

Technológiai innovációk a fogyatékos személyek mindennapjaiban
Technological innovations in the everyday lives of persons with disabilities

Moderátor - Moderator

Joe CROSS
 alapító
e-NABLE Magyarország

Joe CROSS
 Founder
e-NABLE Hungary

Joe Cross 2014 óta vesz részt az e-NABLE közösség munkájában, mely önkéntesek egy csoportjaként felső végtaghiányos embereken segít. Informatikusként kezdett 3D nyomtatással foglalkozni, ennek révén vált az e-NABLE mozgalom tagjává. A közösség már több mint 7000 önkéntesből áll, és több mint 50 helyi képviseletük van szerte a világon. Ő alapította az e-NABLE Magyarország szervezetet Budapesten, ami több mint 25 eszközzel segített országszerte. Szintén társalapítója a ghánai helyi szervezetnek, a mozgalom elindításához több mint 50 eszközt kézbesített személyesen. Ezen túlmenően elindította az Enable Outreach amerikai székhelyű non-profit szervezetet is, mely a helyi képviseleteket támogatja szerte a világon.

Joe Cross has been involved with the e-NABLE community, a group of volunteers dedicated to helping people with upper limb disabilities, since 2014. His career in IT drew him to 3D printing, which then led him to e-NABLE. The community has grown to over 7,000 volunteers and more than 50 chapters across the globe. He founded the e-NABLE Magyarország chapter in Budapest, which has helped provide over 25 devices throughout Hungary. He also co-founded the Ghana chapter and hand-delivered over 50 devices to kick-start the chapter. In addition, he started a US-based non-profit, called Enable Outreach, to support chapters around the world.

Raportőr - Rapporteur

JÓKAI Erika, PhD

egyetemi adjunktus
*Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
Ergonómia és Pszichológia Tanszék*

Erika JÓKAI, PhD

Assistant Professor
*Budapest University of Technology and Economics (BUTE)
Department of Ergonomics and Psychology*

2005 óta dolgozik a tanszéken. Oktatási területe az egyetemes tervezés és az akadálymentes tervezés alkalmazása a termékek, környezet, információk és szolgáltatások kialakítása során; a fogyatékos személyek és a megváltozott munkaképességű személyek önálló életvitelének és munkavállalásának műszaki és ergonómiai megoldásokkal történő támogatásának lehetőségei.

Kutatási területe a komplex rehabilitáció műszaki-ergonómiai támogatása és a hátrányos helyzetű, valamint fogyatékos fiatalok pályaaorientációjának támogatása munkaszimulátoros felmérésekkel.

Egyéb szakmai tevékenységek:

2012-től a Neumann János Számítógéptudományi Társaság (NJSZT) HCI&DfA Szakosztály tagja

2014-től Európai Ergonómus

2015-től MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság tagja

2017. november 1-től a BME Foglalkozási Rehabilitációs Kutatóközpontjának igazgatója

Erika Jókai has been working at the Department since 2005. Her education activities include: the adaptation of universal design and accessible design in the design process of products, the environment, information and services; the ergonomic design of assistive technologies for disadvantaged and disabled people to aid their independent living and working.

Her research activities include: supporting the complex rehabilitation process by technologies and ergonomic design, and developing a worksimulator-based aptitude assessment for use in the vocational guidance of students and youth, to enhance the participation of disadvantaged and disabled young workers in the labour market.

Her other professional attributes include:

Member of the John von Neumann Computer Society, the Department of Ergonomic Design for Everyone (since 2012)

Registered European Ergonomist (CREE) (since 2014)

Member of the Committee on Pedagogy, the Hungarian Academy of Sciences (since 2015)

Director of the Occupational Rehabilitation Research Centre of BUTE (since 2017).

Vitaindító előadó - Introductory speech

FÖLDESI Erzsébet

elnök, *Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpont*
társelnök, *Országos Fogyatékosügyi Tanács*

Erzsébet FÖLDESI

President, *Universal Design Information and Research Center*
Co-Chair, *National Disability Council*

Földesi Erzsébet, fogyatékossgal élő aktivista, mintegy 20 éves tapasztalattal rendelkezik a fogyatékos emberek jogainak érdekképviseletében a helyi szinttől az országos szinten keresztül egészen az európai és nemzetközi szintekig. Érdekképviseleti tevékenységéhez fűződő szakmai végzettségét posztgraduális szinten végezte a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen először rehabilitációs környezettervezőként, majd foglalkoztatási rehabilitációs humán és műszaki tanácsadóként. 2002-től elnöke a Mozgássérültek Budapesti Egyesületének, amelynek tevékenységi köre az érdekképviseleti tevékenységen kívül kiterjed a következő szolgáltatások nyújtására is: támogató szolgáltatás, otthonápolási szolgáltatás, sorstársi tanácsadás és jogi tanácsadás. Az Egyesület 2013-ban hozta létre hazánk első Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpontját. 2004-es megalakulása óta elnökségi tagja Magyarország első össz-fogyatékosági szervezetének, a Fogyatékos Emberek Szervezetei Tanácsának (FESZT), 2014-2017 között annak elnöke, jelenleg főtitkára. 2004 óta, hazánk Európai Unióhoz való csatlakozása óta vesz részt az Európai Fogyatékosügyi Fórum vezetőségében, 4 éven keresztül alelnöke volt. Társelnöke az Országos Fogyatékosügyi Tanácsnak, amely a kormány és az esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter tanácsadói szerve fogyatékossg ügyben. Számos kiadvány szakmai szerzője, főszerkesztője.

Erzsébet Földesi is a disabled activist advocating for the rights of persons with disabilities for almost 20 years from grassroot through national upto European and international levels. Her disability advocacy related studies: postgraduation at the Budapest Technical University as rehabilitation environmental planner and later as a human and technical advisor in occupational rehabilitation. From 2002 until now she has been the president of the Budapest Association of Persons with Physical Disability which beyond its advocacy activities provides support services, home care services, peer-counselling and legal advice for persons with all kinds of disability. In 2013 the Association established Hungary's first Universal Design Information and Research Center. Since 2004, the creation of the first cross-disability organization in Hungary, the National Council of Associations of Persons with Disabilities (FESZT) she has been its board member, from 2014-2017 its president, and currently she is the Secretary General. Since 2004, Hungary's accession to the European Union, she has been elected to the governing bodies of the European Disability Forum, for 4 years taking the position as its vice-president. She is the co-chair of the National Council on Disability Affairs, the consultative body in disability matters of the government and the minister in charge of promoting equal opportunities. She is the author, chief-editor of several publications.

A mindenki számára elérhető, megfizethető és akadálymentes többségi és támogató technológia elősegíti a fogyatékos lányok és fiúk, nők és férfiak önálló életvitelét és hozzáférést az oktatáshoz, foglalkoztatáshoz, közösségi tevékenységekhez és más szolgáltatásokhoz. A fogyatékos emberek jogairól szóló ENSZ Egyezmény (CRPD) részes államai elkötelezték magukat amellett, hogy kutatásokat és fejlesztéseket valósítsanak meg vagy segítenek elő az egyetemesen tervezett áruk, szolgáltatások, eszközök és létesítmények vonatkozásában. A CRPD részes államai elkötelezték magukat továbbá amellett, hogy kutatásokat és fejlesztéseket valósítsanak meg, vagy segítenek elő a fogyatékossgal élő személyek számára alkalmas új technológiák, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat, a közlekedést/mozgást segítő eszközök, készülékek és segédeszközök elérhetőségének és használatának előmozdítására, elsőséget biztosítva az elérhető költséggel járó technológiáknak. Milyen eszközöket használnak a kormányok a CRPD-ben vállalt kötelezettségek teljesítésére? Hogyan lehet az egyetemes tervezés alkalmazásának társadalmi előnyeit még láthatóbbá tenni? Hogyan találjunk olyan hosszútávú módszereket, amelyek biztosítják, hogy az új technológiák a másokkal azonos módon a fogyatékos emberek életében is nagy változást hozzanak? Mi a szerepe a fogyatékos emberek szervezeteinek, hogy változást hozzanak abban, hogy a többségi technológia mindenki számára hozzáférhető legyen? Jó példák bemutatása.

The use of available, affordable and accessible mainstream and assistive technology supports independent living of girls and boys, women and men, and improves their access to education, employment, community activities and other services. State parties to the UN Convention on the rights of persons with disabilities (CRPD) committed themselves to undertake or promote research and development of universally designed goods, services, equipment and facilities. State parties to the CRPD also committed themselves to undertake or promote research and development of, and to promote the availability and use of new technologies, including information and communications technologies, mobility aids, devices and assistive technologies, suitable for persons with disabilities, giving priority to technologies at an affordable cost. What are the tools governments are using to meet the requirements of the CRPD? How to make the benefits of the application of universal design more visible for the society at large? What kind of methods could to ensure for long run, that novel technologies help transform the lives of persons with disabilities on equal basis with others? What is the role of Disabled People's Organisations in driving the change to make mainstream technology accessible for all? Sharing best practice.

ISTVÁN Márk
vezérigazgató
NowTechnologie Zrt.

Márk ISTVÁN
CEO
NowTechnologies Ltd.

István Márk a NowTechnologies Zrt vezérigazgatója és társalapítója. Személyes küldetése, hogy a különböző hátrányokkal küzdő emberek életét teljesebbé és szabadabbá tegye új technológiák és találmányok mihamarabb elérhetővé tételével. Korábban több technológiai projektben és startup vállalkozásban rész vett. Karrierjét banki és befektetési területen kezdte, majd az Egyesült Királyságban egy technológiai kutatóközpont felállításában és vezetésében vett részt, ahol számos kutatási projektben részt vett az egészségügy és az energia továbbítás területén. 2014 óta vezeti a NowTechnologies Zrt-t.

A NowTechnologies Zrt azért jött létre, hogy huszonegyedik századi megoldásokat fejlesszen olyan emberek számára, akiknek a legnagyobb szükségük van rá. A Gyroset™ Glory headset egy diszkrét, könnyű mégis tartós fejvezérlés, melyet kifejezetten a négy végtag bénult kerekesszékek felhasználóknak készítettünk. A headset érzékeli és feldolgozza a fej gesztusokat. Giroszkópos, mágneses vezeték nélküli és kacsintásérzékelők találhatók meg a headsetben. Ugyancsak található egy nagy gomb mely vészleállítóként működik, valamint a különböző funkciók közti váltást teszi lehetővé. Különböző szenzorcsoportok találhatók meg a headsetben, illetve a kerekesszék vezérlőjében. Ezek összeköttetésben állnak egymással vezeték nélküli kapcsolaton keresztül, ezáltal lehetővé téve a kerekesszék differenciált mozgások általi vezérlését. Algoritmusok gondoskodnak arról, hogy a bukkanak, hirtelen gyorsulások, akaratlan fejmozgások ne befolyásolják a vezetést. Az ilyen és hasonló jelek hatékonyan kiszűrésre kerülnek ezáltal egy nagyon sima vezetést valamint a korábbiakban nem tapasztalt kontrollt és biztonságot ad a felhasználó számára. www.nowtech.hu

Mark is the CEO and co-founder of NowTechnologies Ltd. His personal mission is to make life free and fuller for those people who suffer from various disabilities, through the use of various technologies and inventions. Previously he has been involved with a number of technology focused projects and satrtup companies. He started his career in investment banking then he helped set up a technology research centre in the UK where he took part in varous projects in the fields of healthcare and energy transmissions. He has been leading NowTechnologies since 2014.

NowTechnologies has been founded to develop 21st century solutions for those who need it the most. The Gyroset™ Glory headset is an unobtrusive, lightweight, yet durable headset specially designed to serve the needs of tetraplegic wheelchair users by capturing and processing head gestures. The headset features a complex array of sensors for gyroscopic measurement, wireless communication and blink detection. It also has a large button to switch between modes and for emergency purposes.

One sensor set is integrated in the headset and another into the wheelchair controller. Both are connected with a self-developed low latency wireless data connection, enabling the controller to calculate differential motion relative to the wheelchair. The smart algorithm also compensates for abrupt accelerations of the wheelchair, e.g. bump on the street or hitting an obstacle which might result in a sudden unintended movement of the head in the same direction. Such issues are filtered out very effectively resulting in a previously unseen smoothness of the drive control and high level of safety for the patient. www.nowtech.hu

Lilia STOYANOVICH

főigazgató

*Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium
Európai Alapok és Nemzetközi Programok
Humán Erőforrás Operatív Program Irányító Hatóság*

Lilia STOYANOVICH

Director General

*European Funds and International Programs
Team Leader of the OP Human Resources Development
Ministry of Labour and Social Policy*

Lilia Stoyanovich a bolgár Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium Európai Alapok és Nemzetközi Programok részlegének főigazgatója. Ő vezeti a Humán-erőforrás Fejlesztési Operatív Program (HEFOP) irányító hatóságát, melynek munkája három pilléren nyugszik: a foglalkoztatási lehetőségek fejlesztése és a képzés-szakképzés javítása; a szegénység csökkentése és a társadalmi befogadás elősegítése; valamint az állami közpolitikák korszerűsítése.

Lilia Stoyanovich vezető szakember, bőséges tapasztalattal rendelkezik az ESZA, a PHARE-előcsatlakozás, a UNDP és a USAID által finanszírozott projektek és egyéb kezdeményezések vezetése terén.

Két éve dolgozik főigazgatóként, korábban hét éven keresztül a Technikai Segítségnyújtás Osztályának vezetője volt. Mint ilyen, ő biztosította a HEFOP napi szintű működését, ő egyeztetett operatív kérdésekben az érdekeltek, a partnerszervezetek, a tanúsító és ellenőrző hatóságok, valamint az Európai Bizottság képviselőivel. Tagja az ESZA-Bizottságnak és a bolgár Partnerségi Megállapodás Ellenőrző Bizottságának. Hat éven keresztül volt a UNDP üzleti támogatási projektjének regionális vezetője, ahol tizenöt üzleti központ menedzsmintjét és általános teljesítményét felügyelte, valamint támogatott start-up, mikro- és kisvállalkozásokat, továbbá fenntartható munkahelyeket teremtett. 1997 és 2003 között részt vett a USAID hosszú távú tanácsadási programjának irányításában, projekteket valósított meg a mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozó vállalatok eladásainak növelése érdekében. Ezen kívül dolgozott a bolgár vállalatok európai kereskedelmi vásárokon való részvételének megvalósításában, valamint amerikai és európai kapacitás-fejlesztő képzési programok megtervezésében.

Lilia Stoyanovich elektronikai mérnöki MA diplomáját nemzetközi gazdasági kapcsolatok szakirányon, a szófiai Műszaki Egyetemen szerezte.

Lilia Stoyanovich serves as the Director General for European Funds and International Programmes at the Ministry of Labour and Social Policy, Bulgaria. She heads the Managing Authority of Human Resources Development Operational Programme (HRDOP), which is set upon three pillars: the improvement of employment opportunities and provision of better qualifications; the reduction of poverty and the promotion of social inclusion; and the modernization of public policies.

Lilia Stoyanovich is a senior professional with ample experience in managing projects and initiatives funded by the ESF, PHARE pre-accession instruments, UNDP and USAID.

She has been Director General for the past two years, after serving seven years as Head of the Technical Assistance Department. As such she has ensured the day-to-day management of the HRDOP, discussing operational issues with stakeholders, partner organizations, certifying and audit authorities as well as the European Commission. She is also a member of the ESF Committee and the Monitoring Committee of the Partnership Agreement in Bulgaria. She spent six years working with the UNDP Business Support Project as a Regional Manager overseeing the management and overall performance of fifteen business centres in Bulgaria, assisting start-up, micro and small businesses and creating sustainable jobs. From 1997 to 2003, being involved in the Project Management of the USAID long-term consultancy programme, she supported the implementation of projects, resulting in a sales increase for targeted agriculture and food processing companies. In addition, she has organized the participation of Bulgarian companies at European trade fairs as well as designing US- and EU-based training programmes on capacity building.

Lilia Stoyanovich holds an MA in Electronic Engineering and a specialization in International Economic Relations from the Technical University of Sofia.

A fogyatékossgal élő emberekkel kapcsolatos szakpolitikai intézkedések és szolgáltatások

2018. január 1-jétől első alkalommal vette át Bulgária az Európa Tanács soros Elnökségének tisztségét. A „Fogyatékossgal élő személyek – a társadalom teljes értékű tagjai” téma egy kiemelt prioritást élvező terület az Elnökség idején. Már több mint egy évtizede az ország specifikus célja a fogyatékossgal élő személyek számára olyan lehetőségek biztosítása, amelyek által gyakorolhatják jogaikat a megfelelő munkavállalás és a hozzáférhető szolgáltatások területén.

Az egyik legfontosabb szakpolitikai törekvés a gyermekek és az idős személyek kiváltásának (DI) folyamata. Bulgária egyike azon kevés az országnak, amely rendelkezik kiváltás stratégiával, amely biztosítja a kiváltást a nagylétszámú bentlakásos intézmények felől a közösségi alapú ellátás felé. A kiváltási reform egy jó példa a jó együttműködésre a kormányzati és a nem-kormányzati szektorok között. Támogatást kap a közösségi, és családi alapú szociális szolgáltatás felépítése, továbbá az innovatív, szektorokat átívelő szolgáltatás a koragyermekkorban és a családi ellátásban. 2025-re cél annak teljesítése, hogy a gyermekek kiváltási folyamata megvalósuljon és minden intézmény bezárásra kerüljön.

Az ország büszke arra, hogy egyike azoknak akik élen járnak, megalapozzák az új standardokat a minőségi szociális szolgáltatások területén és kiépítik a nevelőszülői hálózatot alternatívájaként az intézményi ellátásnak.

Mind a jelenlegi és a korábbi programozási időszakban az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatta a gyermekek kiváltásához szükséges intézkedések implementációját – szociális infrastruktúra és új szociális szolgáltatás került kialakításra.

Ugyanazon megközelítés mentén lesz megvalósítva az idős személyek kiváltása, amely jelenleg kezdeti szakaszban van. A legfontosabb cél az idős és fogyatékossgal élő személyek számára olyan feltételek megteremtése, amelyek biztosítják számukra a független és méltóságteljes életet azzal, hogy az intézményi ellátást felváltja a közösségi alapú szociális szolgáltatás. Ez a reform is az Európai Strukturális és Befektetési Alap jelentős támogatásával valósul meg.

Policies and support for persons with disabilities

On January 1, 2018, Bulgaria took over the rotating Presidency of the Council of the EU for the first time. The theme “People with disabilities – full members of the society” is a key priority during the Presidency. To develop opportunities enabling people with disabilities exercise their rights for adequate employment and accessibility to services has been country specific goal for more than a decade.

One of the most important policy in place is the process of deinstitutionalization (DI) of children and of elderly people. Bulgaria is one of the few countries with an adopted strategy for transition from an institutional to community-based care. The deinstitutionalization reform is an example of a good collaboration between the government and non-governmental sector. Support is given to building community and family-based social services, as well as, promote innovative cross-sectional services for early child development and family care. The 2025 target is to complete the process of DI for children and close down all institutions.

The country is a proud to be one of the leaders in establishing new standards for quality social services and deployment of foster care as an alternative to institutional care.

Both, in the previous and current programming periods, the European Social Fund and European Regional Development Fund supported the implementation of the DI measures for children – social infrastructure was constructed and new social services were created.

The same approach will be applied in the process of deinstitutionalization of elderly people, currently in its initial phase. The main goal it to create conditions for independent and dignified life for elderly and people with disabilities through replacing the institutional model of care with community-based social services. This reform will be also strongly supported by the European Structural and Investment Funds.

Magdalena KURUS'

vezető szakértő

*Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, Lengyelország***Magdalena KURUS'**

Secretary of the Commission

Office of the Commissioner for Human Rights, Poland

Magdalena Kuruś jogász, szakterülete az emberi jogok védelme és a diszkrimináció-mentesség. 2005 óta a lengyel Alapvető Jogok Biztosának Hivatala munkatársa. Jelenleg az egyenlő bánásmóddal foglalkozó főosztály főosztályvezető-helyetteseként dolgozik, továbbá feladatokat lát el a Hivatal, mint független, esélyegyenlőségi testület részére, amely felelős a CRPD végrehajtásának ellenőrzéséért. Társszerzője a Hivatal anti-diszkriminációs jelentéseinek, többek közt a fogyatékossgal élő személyek joggyakorláshoz való hozzáférése és az előítéletek által motivált erőszak elleni védelem témáiban. Szakértője továbbá különböző nemzetközi és európai projekteknek (pl. EU által támogatott twinning projektek).

Magdalena Kuruś is a lawyer specializing in human rights protection and antidiscrimination legislation. She has worked for the Office of the Commissioner for Human Rights of the Republic of Poland since 2005. Her current position is Deputy Director in the Department for Equal Treatment. She supervises and implements duties of the Commissioner as an independent equality body and a body responsible for monitoring the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. She is co-editor of the Commissioner's antidiscrimination reports among others on access of persons with disabilities to justice or on the protection from prejudice-motivated violence. She is also expert in various international and European projects (e.g. EU- funded twinning projects).

A fogyatékossgal élő személyek jogait támogató és védő mechanizmusok

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Lengyelországban egy többszörös megbízással bíró testület. A Hivatal nem csupán az emberi jogok védelmének nemzeti feladatát látja el, hanem együttal egy független, esélyegyenlőségi szervezet, a Nemzeti Megelőző Mechanizmus is, amely az ENSZ egyezmény implementációjának monitorozásáért felel. (CRPD 33.2 cikk)

A Hivatal így számos területen tevékenykedik, mint például a CRPD Bizottság által folytatott eljárás, a részes államok jelentési kötelezettsége. A Hivatal árnyékjelentést küldött a CRPD Bizottság részére, amely széleskörű társadalmi egyeztetés eredménye volt. A Hivatal számos ajánlást is megfogalmazott, amelyek szükségesek az Egyezmény implementációjának teljeskörű érvényesüléséhez, és amelyek bemutatásra kerültek a kompetens nemzeti hatóságok számára is. Bizonyos területeken az Egyezmény által a fogyatékossgal élő személyek védelmének érdekében megfogalmazott standardokat még nem érték el. Ebből adódóan a Hivatal konzekvensen rámutat ajánlásaiban a döntéshozók felé a lengyel jogszabályi környezet ENSZ Egyezménynek megfelelő adaptációjának szükségességére.

A Hivatal az ENSZ Egyezmény 33.3 cikkének megfelelően intézkedéseket hajt végre, együttműködésben civil szervezetekkel. Megalakult a Fogyatékossgal élő személyek Szakértőinek Bizottsága, mint a Hivatal állandó konzultációs testülete. Ez jelentősen hozzájárult a szakértők tevékenységének rendeződéséhez a fogyatékossgügyi területeken. A Fogyatékossgal élő személyek Kongresszusának mozgalma a Hivatalból ered. 2017-ben a harmadik Kongresszuson előterjesztésre került egy társadalmilag megalapozott javaslat a fogyatékossgal élő személyek támogatásának új rendszerével kapcsolatban, „Független életvitelért” címmel. A Hivatal támogatja a Kongresszust és támogatja az általa elért eredményeket.

Az ENSZ Egyezményben foglaltak teljeskörű implementációjához az önkormányzatokra is szükség van. A Hivatal vizsgálja és támogatja a helyi közösségek tevékenységét. Az összegyűjtött információk alapját képezik a Hivatal átfogó jelentésének.

Az ENSZ Egyezmény az első olyan emberi jogi nemzetközi egyezmény, amelyet az Európai Unió ratifikált. Az elfogadott kötelezettségek teljesítése nem csupán az EU, mint szervezet számára fontosak, de a tagállamok és az állampolgárok számára is. Az Európai Unió források nagyon fontos eszközök ahhoz, hogy a folyamatot segítsék. Ezek megfelelő felhasználása és a szükséges együttműködés biztosítása minden szinten együttesen tudják biztosítani a fogyatékossgal élő személyek másokkal azonos alapon történő teljeskörű társadalmi részvételét.

Mechanisms for promoting and protecting the rights of persons with disabilities

The Commissioner for Human Rights in Poland is a multi-mandated body. The Commissioner not only performs the duties of a national human rights institution, but also of an independent equality body, National Preventive Mechanism and a body responsible for monitoring the implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD Article 33.2).

The Commissioner thus carries out a number of tasks, among others within the procedure of consideration by the Committee on the Rights of Persons with Disabilities of the country's report. The Commissioner presented to the Committee a shadow-report, the result of broad public consultation. The Commissioner made a number of recommendations, which are necessary for the full effectiveness of the Convention. They have also been presented to the competent national authorities. In some areas the standard defined by the Convention for the protection of rights of persons with disabilities is still not achieved. Therefore, the Commissioner consistently points out the need to adapt Polish law to the CRPD in recommendations to the decision-makers.

The Commissioner, in accordance with Article 33.3 of the CPRD, undertakes actions in cooperation with civil society organizations. The Commission of Experts on Persons with Disabilities, acting as permanent consultative body to the Commissioner, was established. It has significantly contributed to the consolidation of experts' work on disability-related issues. The Congress of People with Disabilities movement originates in the Commission. In 2017, the III Congress took place, during which socially developed proposals regarding the New System of Support for People with Disabilities "For independently life" were presented. The Commissioner patronizes the Congress and promotes its results.

For the full implementation of the Convention the activity of local governments is necessary. The Commissioner analyzes and supports activities undertaken in local communities. The collected information becomes part of the basis of the Commissioner's general recommendations.

The CRPD is the first human rights international agreement ratified by the European Union. The implementation of the commitments accepted in this way is important not only for the EU as an organization, but also for the Member States and their citizens. The EU funds are very important tools facilitating the process. Their correct use is combined with the necessity of ensuring the cooperation at many levels – for people with disabilities, to secure their full social participation on the basis of equality with others.

J Patrick CLARKE

alelnök

Európai Fogyatékosügyi Fórum (EDF)

J Patrick CLARKE

Vice President

European Disability Forum

Pat Clarke az Európai Fogyatékosügyi Fórum (EDF) alelnöke és az Európai Down-szindróma Egyesület (EDSA) elnöke. Az ír Down-szindróma Egyesület (DSI) ügyvezetőjeként vonult vissza és a Nemzetközi Down-szindróma Egyesület (DSI) korábbi elnöke. 37 éves, David nevű fia Down szindrómás. Az Ír Fogyatékosügyi Szövetség (DFI) korábbi elnöke, dolgozott az Ír Gyermejjogi Szövetség elnökségében és az Nemzetközi Fogyatékosügyi Szövetség (IDA) vezető testületében. Tagja volt az Európa Tanács azon bizottságának, ami a fogyatékos emberek politikai és közéletben való részvételét kutatta. Az Ír Fogyatékosügyi Szövetség, az Európai Fogyatékosügyi Fórum és a Nemzetközi Fogyatékosügyi Szövetség munkájában való részvétel egy minden területre kiterjedő, széleskörű fogyatékosügyi perspektívát nyújtott számára. Hosszú idő óta szószólója különösképpen a Down szindrómával élő emberek, valamint általánosságban a fogyatékosokkal élő emberek teljeskörű befogadásának, a társadalom minden szintjén.

Pat Clarke is the Vice President of the European Disability Forum and President of European Down Syndrome Association. He is retired as Chief Executive of Down Syndrome Ireland and Past- President of Down Syndrome International. His son, David, aged 37 has Down syndrome. He is immediate past Chair of the Disability Federation of Ireland and has served on the boards of the Children Rights Alliance Ireland and on the governing body of the International Disability Alliance. He was a member of the Council of Europe Committee which investigated the involvement of persons with disabilities in political and public life. His involvement with the Disability Federation of Ireland, European Disability Forum and the International Disability Alliance gives him a pan disability perspective on all the issues. He has been a long-time advocate for the full inclusion of people with Down syndrome in particular and all people with disabilities in general in society at every level.

Az EU 2020 utáni fogyatékosügyi stratégiájának főbb üzenetei

Az Európai Fogyatékosügyi Fórum 80 millió embert képvisel Európában. Az EU és tagországai részes államai az ENSZ Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezményének.

A jelenlegi Európai Fogyatékosügyi Stratégia javította a fogyatékos emberek életét. Kérjük, hogy legyen egy olyan Európai Fogyatékosügyi Stratégia 2020-2030-ra vonatkozóan, mely összhangban áll a CRPD-vel, költségvetéssel és monitoring mechanizmussal rendelkezik, a fogyatékos emberek szervezeteivel strukturált párbeszédet tesz lehetővé, kapcsolódik az Európa2020 utáni stratégiához, a Szociális Jogok Pilléréhez és a Fenntartható Fejlődési Célokhoz (SDG).

Intézkedések:

- 2021 A fogyatékosággal élő személyek európai éve
- A kiegészítő jegyzőkönyv ratifikálása
- A fogyatékosággal élő emberek diszkriminációjával kapcsolatos jogszabályok segítsék elő az interszekcionális diszkrimináció leküzdését
- Képzések és tudatosságnövelő kampányok
- A jogképesség, a támogatott döntéshozatal, a szabadság és a biztonság elősegítése
- Az önálló életvitel és az EU alapok közösségi alapú szolgáltatásokra való felhasználásának elősegítése
- EU jogszabályok a hozzáférhetőség témájában, pl. Európai Hozzáférhetőségi Törvény, a hozzáférhetőség kötelezettséggént való feltüntetése minden törvényben
- Szabad mozgás, utasjogok, társadalombiztosítás, Európai Fogyatékosági Kártya

Main messages on the EU disability strategy after 2020

The European Disability Forum represents 80 million persons with disabilities in Europe. The EU and its member states are party to the UN Convention on the Rights of persons with disabilities.

The current European Disability Strategy has improved the lives of persons with disabilities. We call for a European Disability Strategy 2020-2030 in line with the CRPD, with a budget and monitoring mechanism and with a structured dialogue with Disabled persons' organizations, linked to the post Europe 2020, the Pillar of Social Rights and the Sustainable Development Goals.

Actions:

- 2021 European Year of the Rights of Persons with Disabilities
- Ratify the Optional Protocol
- Promote legislation against discrimination of persons with disabilities addressing intersectional discrimination
- Training and awareness raising campaigns
- Promote legal capacity, supported decision-making, liberty and safety
- Promote independent living and use of EU funds for community based services
- EU legislation on accessibility e.g. European Accessibility Act and accessibility as obligation in all laws
- Freedom of movement, passengers' rights, social security, the European Disability Card.

A KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS RÉSZTVEVŐI
ROUNDTABLE PARTICIPANTS

SZILVÁSY Zsuzsanna
BULYÁKI Tünde

KONDOR Zsuzsa
KOZMA Ágnes, PhD

Jan PFEIFFER
SZIKLAI István, PhD

Joe CROSS
JÓKAI Erika, PhD

SZEKERES Pál
 miniszteri biztos
Emberi Erőforrások Minisztériuma

Pál SZEKERES
 Ministerial Commissioner
Ministry of Human Capacities

Szekeres Pál az első ember a világon, aki az olimpiai és a paralimpiai játékokon is érmet szerzett. 1991-ben autóbalesetet szenvedett, ami után kerekesszékre kényszerült, majd ezután váltott kerekesszékes vívásra. A szülői olimpián szerzett bronzérme után, paralimpiákon 3 arany és 3 bronzérmes szerzett. Felsőfokú tanulmányait 1986-1991 között a Magyar Testnevelési Egyetem vívó szakedző szakán, valamint 1995-1997 között a Külkereskedelmi Főiskola marketing-kommunikációs közgazdász szakán folytatta. 2014-ben mediátor képzést szerez a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészeti - és Társadalomtudományi Karán. Kétszer kapott Köztársasági Érdemrendet, elnyerte a Sportérdemérem Arany Fokozatát, 2012-ben nemzetközi Fair Play díjat valamint 2013-ban Prima Díjat kapott. A Nemzetközi Kerekesszékes Vívó Bizottság elnöke, a Magyar Paralimpiai Bizottság tiszteletbeli elnöke. Nős, három gyermek édesapja. Jelenleg az Emberi Erőforrások Minisztériumának fogyatékos emberek társadalmi integrációjáért felelős miniszteri biztos.

Pál Szekeres is the first person in the world to win both Olympic and Paralympic medals. In 1991 he had a car accident which made him use a wheelchair and change to wheelchair fencing. After winning a bronze medal at the Seoul Olympics, he won a total of three gold and three bronze medals at the following Paralympic Games. He completed his university studies at the Hungarian University of Physical Education in 1991, where he became a fencing trainer. Between 1995 and 1997 he studied Marketing and Communication Economics at the College for Foreign Trade. In 2014 he qualified as a mediator from the Faculty of Humanities and Social Sciences at the Pázmány Péter Catholic University. He has twice been awarded the Order of Merit of the Hungarian Republic, in addition to which he has received the Sports Gold Medal and the International Fair Play Award (in 2012) as well as the Prima Prize in 2013. He is Chairman of the IWAS Wheelchair Fencing Executive Committee and Honorary President of the Hungarian Paralympic Committee. He is married with three children. Currently he works for the Ministry of Human Resources, where he is responsible for the social integration of persons with disabilities as a Ministerial plenipotentiary.

SZERENCSEJÁTÉK ZRT.
HUNGARIAN NATIONAL LOTTERY

SZERENCSEJÁTÉK ZRT.

PROUDLY SUPPORTING DISABILITY EMPLOYMENT IN HUNGARY

What does the Hungarian National Lottery do to promote the integration of people living with disabilities?

- Szerencsejáték Zrt. has been actively participating in the social integration of employees with reduced capacity of work for 15 years. Our company successfully operates a sales network selling scratch cards employing 180 disabled people.

- The Hungarian National Lottery introduced a school program last year, under the name "Give a high five", in order to change students' attitudes towards disability.

- Szerencsejáték Zrt. also launched Inserta Forum in Hungary, which aims at facilitating the sharing of best practices concerning disability employment.

- Our company supports the construction of accessible and inclusive playgrounds in Hungary together with the Council for Organizations of Persons with Disabilities.

SZERENCSE A MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰEK SZOLGÁLATÁBAN

Mit tesz a Szerencsejáték Zrt. a hazai fogyatékosügy támogatásáért?

- A nemzeti lottótársaság immár 15 éve aktív támogatója a fogyatékosággal élők magyarországi foglalkoztatásának. Méltán vagyunk büszkék a 180 megváltozott munkaképességű kollégánkat foglalkoztató sorsjegy-értékesítő hálózatunkra.

- A Szerencsejáték Zrt. tavaly elindította az „Adj egy ötöst!” elnevezésű iskolai érzékenyítő programját, amelynek fő célja a magyar diákok fogyatékosággal kapcsolatos pozitív attitűdjének kialakítása.

- Társaságunk létrehozta az Inserta Fórum munkaadói programját, hogy a csatlakozó vállalatok között elősegítse a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásával kapcsolatos jó gyakorlatok megosztását.

- A Szerencsejáték Zrt. - szakmai együttműködésben a Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsával - felkarolta a magyarországi akadálymentes és befogadó játszóterek építésének ügyét is, és már 2018-ban 3 új befogadó közösségi tér megnyitását tervezi.

Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpont

www.etikk.hu

A Mozgássérültek Budapesti Egyesülete által működtetett Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpont (ETIKK) bemutatóteremként és aktív irodaként is működik, ahol különböző fogyatékossgal élő emberek dolgoznak rehabilitációs szakmérnökökkel szoros együttműködésben.

A munkatársak felhasználói tesztcsoportként segítik a tervezők, kivitelezők és termékfejlesztők munkáját, akik elméleti tudásukat ezáltal olyan gyakorlati ismeretekkel bővíthetik, amelyet senki mástól nem kaphatnak meg, csak maguktól tapasztalati szakértőktől.

A központ kiemelt feladatai, projektjei

A „Játék összeköt” országos befogadó játszótérépítő program

A Szerencsejáték Zrt. támogatásával, a Fogyatékos Emberek Szervezeteinek Tanácsa (FESZT) felkérésére az ETIKK szakmai segítséget nyújt három egyetemesen tervezett játszótér kialakításában, valamint az ezzel kapcsolatos tanácsadói szolgáltatás biztosításában.

Auditálásban, tervezésekben való részvétel

2017-ben, Budapest 2024-es olimpiai pályázatához kapcsolódóan az Egyetemes Tervezés Információs és Kutatóközpont elkészítette tizenegy meglévő és nyolc tervezett sportlétesítmény egyetemes tervezés szerinti auditját. Az auditok során a Központ helyszíni bejárásokat és tervelemzéseket végzett felhasználói tesztcsoporttal és szakmérnöki vezetéssel. Vizsgálta továbbá a Volánbusz, a Budapesti Közlekedési Központ (BKK) és a MÁV szolgáltatásainak akadálymentességét.

Egyetemes tervezési audit közben a Központ dolgozói, önkéntesei

A Központtal szoros együttműködésben létrejött fogyatékos emberek számára is alkalmas családi mosdó

Érzékenyítő programok

Az ETIKK rendszeresen tart érzékenyítő programot különböző csoportoknak: egyetemi hallgatóknak (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME), Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), a BKK és a Közbeszerzési Hivatal dolgozóinak, kisiskolásoknak (általános iskolákban, nyári táborokban), cégeknek, szervezeteknek.

Előadások, konzultációk

Az ETIKK előadásokat tart, konzultációs lehetőséget biztosít a BME terméktervező, termékmenedzser hallgatóinak, és a Közlekedésmérnöki Kar hallgatóinak az egyetemes tervezésről.

Egyéb projektekben való konzultációk a Központban, illetve külső helyszíneken: Liget Park Fórum, 3-as metró felújítási tervei, aluljárók kialakítása, biztonsági övek elhelyezése a villamosokon kijelölt kerekesszékes helyeken, stb.

Eszköztesztelések

Az ETIKK tesztelése során különböző eszközöket vizsgál meg és véleményez, köztük inkluzív játékeszközöket, tanulást segítő eszközöket, kikapcsolódást támogató eszközöket.

KONTAKT Tolmácsszolgálat

A KONTAKT Tolmácsszolgálat egy Európában és Magyarországon újszerűnek számító videó-tolmácsolási rendszer. A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének (SINOSZ) hosszú távú célja, hogy a siket és nagyothalló személyek az ország minden pontján azonos színvonalú, akadálymentesített infokommunikációs szolgáltatásokhoz jussanak, ezen keresztül életminőségük és nem utolsósorban munkaerő-piaci esélyeik növekedjenek. A KONTAKT egyik újszerűsége abban áll, hogy a fejlesztett alkalmazás teljes egészében siket és nagyothalló ügyfelek észrevételein alapul, illetve a fejlesztést a SINOSZ vezette, erre nem találtunk sehol hasonló példát. Maguk az érintettek tudják a legjobban, melyek azok a megoldások, melyek alkalmasak arra, hogy a siket és nagyothalló emberek önálló életvitelét elősegítsék.

Tevékenységünk része az is, hogy a közigazgatási, üzleti ügyfeleket is felkészítjük a hallássérültek és a videó tolmácsolás fogadására. Érzékenyítő tréningeket tartunk ügyfélszolgálatok, munkaadók számára is. Fontosnak tartjuk, hogy a siket és nagyothalló társadalom számára a munka kiemelt helyet kapjon, és ebben segítségükre legyen a KONTAKT.

2018 elején újabb projektet indítottunk. Ennek része további fejlesztés a hallássérültek irányába, valamint egy új célcsoport, a vakok és gyengénlátók közösségének bevonása a KONTAKT alaprendszerére épített úgynevezett Távszem szolgáltatás kifejlesztésével, mely őket is segíti majd az önálló életvitelben.

További információ a www.skontakt.hu oldalon.

KONTAKT interpreting service

KONTAKT interpreting service is a video-based interpreting system that qualifies as a novelty both in Europe, and Hungary. The long-term aim of the National Association of the Deaf and Hard of Hearing (SINOSZ) is to ensure that persons deaf and hard of hearing all over the country should have accessible infocommunication services available to them of equal standards anywhere in the country contributing to improving their quality of life, and, equally importantly, their chances in the labour market. The novelty of KONTAKT derives from the fact that the application is based entirely on feedback from customers deaf and hard of hearing, and that the project is being managed by SINOSZ, a concept so far unprecedented to the best of our knowledge.

Our services include preparing public insitutions for hosting persons with hearing problems, and being involved in video interpreting. We provide awareness raising courses also to customer service staff, and employers. We find it an important aim that work should be a central issue in the life of the deaf and hard of hearing community, and that KONTAKT should assist these people in this effort.

In the beginning of 2018 we started a new project. The aim of the project is a further developing to the deaf and hard of hearing users, and to call the blind community to KONTAKT with a new application for them, called TávSzem, which helps them to be more self-sufficient.

Further informations: www.skontakt.hu

MINDENKI JÁTSZÓTERE

MagikMe: Egyedülálló játszótéri eszközök sérült és egészséges gyerekeknek
Vidámságot hozunk a családok életébe.

Magunkról

Szenvedélyesen hiszünk a sokszínűségben és az integrációban. Sérült gyerekeket is nevelő szülők vagyunk, hiszünk a befogadó terek erejében.

Kültéri játékokat fejlesztünk és gyártunk a gyerekek széles korosztályának és képességi szintjének megfelelően. Játszótéri eszközeink biztonságosak és szórakoztatóak kisbabáknak (totyogósoknak), kisgyerekeknek és olyan sérült gyerekeknek, akik önállóan nem képesek ülni. Termékeink egyedülálló lehetőséget kínálnak iskolák, önkormányzatok, civil szervezetek és cégek számára is: játszótérrel mindenkinek!

Az integráció a gyerekeknek is fontos

Régóta tudjuk, hogy a különböző korú és képességű gyerekek korai gyerekkortól való integrált nevelése kiemelten fontos. Pozitív hatással van fejlődésükre, társadalmi beilleszkedésükre, valamint a szűkebb közösségre is. Mégis a kisbabák, kisgyerekek, különböző képességű gyerekek alig tudnak szabadon együtt játszani a játszótéren. Rendszerint szüleik karjában, vagy babakocsijukban ülnek.

Miért a MagikMe?

A MagikMe-vel befogadó játszótér ad közösségének, jelentősen javítva a közössége életminőségét. A sokszínűség elismert társadalmi érték az üzleti világban is. Hiszünk a játék fontosságában, és abban, hogy az együtt játszás változást hoz.

GYIK:

- Drágák-e a MagikMe-játékok?

Áraink a hagyományos játszótéri eszközök árszínvonalában vannak, azonban olyan lehetőséget kínálnak, mely a piacon ebben az árkategóriában nem elérhető el.

- Biztonságosak-e a játékok?

A gyerekek biztonsága számunkra a legelső. Eszközeink szigorú vizsgálatokon és teszteken kell megfeleljenek a gyártás megkezdése előtt. Minden eszközünket a TÜV akkreditálta.

- Ép gyerekek is használhatják a játékokat?

Természetesen, ezek a játékok minden gyereknek kiváló szórakozási és együtt játszási lehetőséget biztosítanak.

Elérhetőség: [Harsányi Eszter](mailto:Harsanyi.Eszter@magikme.net)
e-mail:magikme@magikme.net
honlap:www.magikme.net
telefonszám:06304354347

MINDENKI JÁTSZÓTERE

Termékeink a Pillango és a Bucka több mint 60 magyarországi játszótéren és óvodában megtalálhatóak.

Pillango: kéttrugós, négyszemélyes libikóka, a gyerekek széles korosztályának és képességi szintjének tervezve. Kisbabák, totyogósok és önállóan ülni nem tudó sérült gyerekek számára is használható, a kerekesszékesek is kiszállhatnak járműveikből és szabadon játszhatnak.

Bucka: emelt-szintes homokozó. Akik nem tudnak önállóan ülni, ráfekhetnek, akiknek nehéz állni, rátérhetnek. Kerekesszékekkel vagy anélkül is használható.

GlovEye

A GlovEye egy okoseszközökkel együtt használható, tapintáson alapuló készülék, ami a vak és gyengénlátó emberek számára Braille-írásként érzékelteti a nyomtatott szöveget. Az olvasás képessége ajándék. Ma az USA-ban a vak diákok esetében 50 %-os a lemorzsolódás, 70 %-a a vak felnőtteknek munkanélküli. A Braille-betűk használatának képessége és a felsőbb oktatási szinten való részvétel, a foglalkoztatottság nagyobb valószínűsége, és a magasabb jövedelem korrelálnak egymással. Az olvasást semmi sem helyettesítheti. Mégis világszerte 300 millió embernek nem adatott lehetősége rá, hogy nyomtatott szöveget olvasson. Kifejlesztettünk hát egy speciális kesztyűt, ami az applikációnkkal közösen lehetővé teszi a nyomtatott szöveg olvasását, mintha az Braille-ben lenne írva. Ezen felül, az eszköz egy talkbackkel segíti a Braille-írás megtanulását is. A kicsi, hordozható és megfizethető készülékünkkel az olvasás képességét ajánljuk, amivel a vak emberek integrálódhatnak a társadalomba.

GlovEye

GlovEye is a tactile feedback glove for smart devices which let blind and partially sighted people perceive printed text as Braille. The ability to read is a gift. Today in the United States 50% of blind children drop out from school, 70% of blind people are unemployed. Moreover, there is a correlation between Braille literacy and higher educational level, higher likelihood of employment and higher income. There is no substitute for the ability to read. And the number of affected people is huge; it's almost 300 million people! We've developed a special glove which together with our reader application makes it possible to read any printed text just as it was written in Braille! It also helps to learn Braille with talkback „on the fly“, while reading. With our small, portable and affordable glove we provide the ability to read, integrating the blind people into society.

HUNGARY4ALL

AZ UTAZÁS ÉLMÉNYE MINDENKIÉ

Irodánk – a Hungary4all Nkft. – akadálymentes utak szervezésével foglalkozik. Mottónk, hogy „Minden ember a fogyatékoságától függetlenül megtehesse azt, hogy országok között, egy országon belül utazhasson, továbbá eljuthasson a látnivalókhoz, rendezvényekre, vagy bárhová, ahová szeretne.”

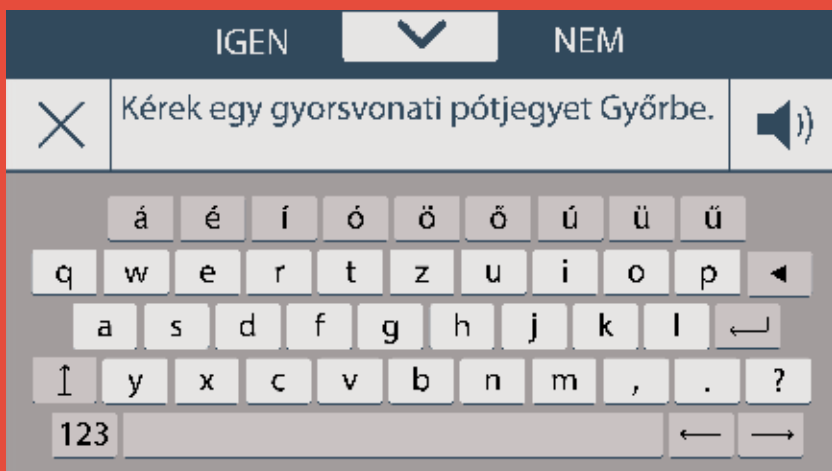
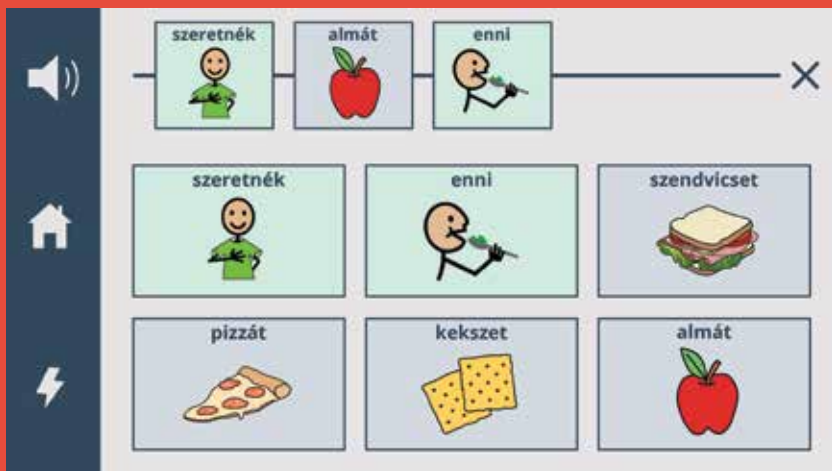
- az általunk szervezett utak mindenki számára elérhető
- nagy hangsúlyt fektetünk a mozgássérült és más fogyatékosággal élő embertársaink igényeire
- ajánlatainkban szereplő helyszínek garantáltan akadálymentesek
- egyéni igények és kérések alapján is szervezünk akadálymentes kirándulásokat, utakat nagyobb csoportok, egyesületek számára is

VERBALIO

Új szoftverek beszédben akadályozott embereknek.

További információk: www.verbalio.com

HALLÁSSÉRÜLTEK VÉSZHELYZETI KOMMUNIKÁCIÓJÁT OPTIMALIZÁLÓ SZEMÉLYBIZTONSÁGI ALKALMAZÁS

SOLECALL INNOVÁCIÓ BIZTONSÁG ESÉLYEGYENLŐSÉG

SoleCall Palm

Segélykérés kézi vezérléssel

Olyan pánikhelyzetekben, mikor van idő és lehetőség vészhelyzeti üzenet küldésre, az alkalmazással ez zárt képernyőn keresztül is megvalósítható. Az üzenet másodpercek alatt elküldhető és minden olyan információt tartalmaz, ami a segítségnyújtás megindításához szükséges.

SoleCall Echo

Segélykérés gesztus felismeréssel

Váratlan és kritikus helyzetekben, mikor már nincs idő, vagy lehetőség a kézi vezérlésre, az alkalmazás gesztus felismeréssel is aktiválható. A világon egyedülálló technológia lehetővé teszi a segélykérést úgy is, hogy az okostelefon a zsebben, vagy a táskában van, így valós időben elindulhat a segítség.

Technológiai
forradalom a
szegmensben

Nincs szükség
viselhető eszközre,
csak okos telefonra

Személybiztonsági
alkalmazás az
esélyegyenlőség
jegyében

Gesztus felismerés-
aktiválás
lábdoobantással

EMERGENCY COMMUNICATION OPTIMISATION FOR PEOPLE WITH DISABLING HEARING LOSS

SOLECALL

INNOVATION SAFETY EQUAL OPPORTUNITY

SoleCall Palm

Manual module

In case of an emergency situation, when there is time or possibility to send an emergency SMS, the manual module offers the quickest and most effective solution for that. Through our lockscreen shortcut text message alert can be sent in accordance with the regulation of the public services in couple of seconds.

SoleCall Echo

Gesture recognition module

In case of a sudden and critical emergency situation, when there isn't enough time to send an emergency SMS manually, the app can be activated with gesture recognition. Our worldwide unique artificial intelligence based solution offers a general alarming ability and as a result help can be called in real time.

**Technological
revolution**
in the segment

Only smartphone is
needed – **effective
without wearables**

Emphasis on
**equal
opportunity**

Gesture recognition
activation with
series of stomps

SoleCall Ltd.
1162 Budapest Árpádföldi út 90/3
Technology: patent is pending

M: +36 20 80 44744
@: info@solecall.hu
W: www.solecall.hu/en

Filmek, korlátok nélkül! Kulturális akadálymentesítés felsőfokon

Az AKKU Egyesület 2015 óta biztosítja a Magyarország által 2008-ban, szerződésben vállalt egyenlő esélyű hozzáférés színházi, filmes és múzeumi részét.

A 7 nőből álló szakmai team fő tevékenységi köre - a színházi előadások aladálymentesítése mellett - **a kiemelkedő színvonalú, elsősorban magyar mozifilmes alkotások tolmácsolása és maximálisan élvezhető elérhetővé tétele mind a látás-, mind a hallássérült érintettek számára.** [A tanú](#) című film vidéki bemutatói, valamint a [Mozi - Esély/Egyenlőség](#) sorozat nagy létszámú vetítéseinek tapasztalatai alapján egyértelművé vált, hogy a hazánkban élő, **közel 80 000 látás- és 40 000 hallássérült** körében a kultúra éhség terén első számú helyen a filmek elérése szerepel.

HALLHATÓ LÁTVÁNY - LÁTÁSSÉRÜLT SZEGMENS

A filmeket a vakok és a gyengén-, valamint aliglátók az ún. **audionarráció (AN)** segítségével követhetik akadályok nélkül. Az adott művészi alkotás tanulmányozása után precízen megírt narrációk a párbeszéd köztöti szünetekben informálják a nézőt mindazokról a dramaturgialag fontos mozzanatokról, melyek a hallás útján nem következethetők ki. Az AN szabatos, gazdag, az adott mű stílusához passzoló, leíró stílusban tolmácsolja mindazt, ami a teljes megértéshez és a tökéletes szórakozáshoz elengedhetetlen az érintettek számára.

Az élményhez emellett egy ún. **előnnarrációs információs csomag** is jár, melyet az érintettek a film megtekintése előtt végighallgathatnak, és amely az adott műalkotás legfontosabb vizuális jellegzetességeit, a helyszínek és a szereplők leírását, valamint egy rövid bevezetőt tartalmaz a mű és az alkotók kapcsán.

LÁTHATÓ HANGOK - HALLÁSSÉRÜLT SZEGMENS

A siketek és nagyothallók számára készített **speciális felirat** (az angolszász országokban closed captioning) a párbeszédeken felül a történet szempontjából fontos, képen kívüli hangeffekteket és zenei betéteket is tartalmazó segédlet, mely során az esetlegesen nem egyértelmű megszólaló karakter neve is feltűnik.

Az AKKU Egyesület a filmes akadálymentesítést a teljes projekt levezénylésével, a mai technológiai követelményeknek megfelelő, profi körülmények között, saját stúdiójában bonyolítja. A Harman Audio támogatásával felépült stúdióban színészek közreműködésével készülnek el az időtálló felvételek, melyek televíziós, mozi és DVD megjelenés kapcsán is élvezhetőek. Az AKKU a filmforgalmazókkal történő egyeztetés, a szükséges vizuális és írásos anyagok beszerzésétől a narrációk és a speciális feliratok gyártásán át az érintettek eléréséig és az immár teltházás filmvetítések teljeskörű levezényléséig a folyamat minden fázisában részt vesz. Emellett a tapasztalatok alapján átfogó hatástanulmányokat is készít.

**Érzékeny szemlélet, profi kivitelezés az egyenlő esélyű hozzáférés jegyében.
Mert a kultúra és a szórakozás mindenkié!**

Az e-NABLE egy gyors ütemben fejlődő és terjedő globális hálózat, amit lelkes önkéntesek működtetnek, szervezett formában 2013 nyaratól. A szervezet tagjai 3D nyomtatással készítenek kezet és kart végtaghiányos gyerekeknek (alkalmanként felnőtteknek). Gyakori, hogy az érintettek személyesen sosem találkoznak egymással. Minden esetben az igények és a segítségnyújtás vágya köti össze a résztvevőket, tekintet nélkül vallási- és társadalmi különbségekre, származásra, életkorra és földrajzi helyzetre.

Az e-NABLE Hungary a nemzetközi projekt célkitűzését és szellemiségét követve a helyi igényeket kívánja feltérképezni és kielégíteni. A regionális szerveződés lehetőséget ad, hogy a teljes folyamat saját anyanyelven és személyes kapcsolattartással menjen végbe. Szintén célkitűzés a szervezet számára, hogy láthatóvá váljon Magyarországon és a környező országokban; hogy minél többen tudjanak róla és ezáltal nagyobb eséllyel jusson el a lehetőség azokhoz akik változni vagy változtatni szeretnének.

Fontos kiemelni, hogy az e-NABLE által nyomtatott kezek nem egy magasan funkcionáló, high-tech protézist kívánnak helyettesíteni. A technika forradalmi vonatkozása itt abban rejlik, hogy eddig elképzelhetetlen mértékben tartja alacsonyan az előállítás költségét (az igénylőt semmilyen anyagi hozzájárulás nem terheli) és így - a gyerekek gyors növekedését követve - akár több protézis is előállítható ugyanannak a személynek. Előtte sok esetben az is komoly kihívás elé állította a családokat, hogy akár egy végtaggal rendelkezzen élete során.

A modern gyártási technológiák mellett meghatározó elem és a mozgalom egyik alappillére a tudás megosztása. Erre szintén a korszerű technikai eszköztár (social media) miatt van lehetőség, de a lényege mégis inkább a tudás demokratizálásában rejlik. Minden új megoldás és fejlesztés azonnal hozzáférhető a megosztó oldalakon és pillanatok alatt elterjed. Ez által megszűnik a professzionalitás kizárólagossága és a "szakértő" privilégiuma, e helyett bárkinek lehetősége van arra, hogy hozzátegye a saját tudását és gondolatait, a nélkül hogy kiemelkedő vagy szakirányú képesitésekkal rendelkezne.

A készítés folyamatának bármelyik pontján be lehet csatlakozni és mindig van mód hozzájárulni a sikeres eredményhez. Vannak, akik a technikai készségeiket vagy géphasználatot hozzák, vannak akik a résztvevők összeköttetésén dolgoznak, míg mások a kommunikációban vesznek részt vagy adomány formájában segítik a működést. E mellett - visszatérve a készségekre - meglepően gyorsan el lehet sajátítani akár a nyomtatás, akár az összeszerelés lépéseit. Számos video elérhető a témában, minden új ötlet azonnal teret kap, a mozgalom terjedésével pedig egyre több, egymáshoz közel élő tud személyesen is segítséget nyújtani. Ennek előkészítésében és koordinálásában van hatalmas szerepük a lokális szerveződéseknek.

A folyamat minden esetben írásos jelentkezéssel kezdődik; az érintett gyerek és családja felveszi a kapcsolatot a csoporttal a hivatalos honlapon vagy a facebookon keresztül. Ezek után megtörténik a regisztráció és az előzetes ismerkedés, egyeztetés és fotók küldése. Ezt követően sor kerül személyes találkozásra a méretvételhez. Ha ez nem lehetséges, akkor email vagy skype segítségével folytatódik a pontos igény felmérése és a méretek meghatározása. Ezek alapján az egyik önkéntes kinyomtatja az alkatrészeket. Az összeszerelés után már továbbbátható is a családnak. Bár az önkéntesek legjobb tudásukat nyújtják, előfordulhat, hogy utólagos korrekcióra van szükség. E mellett számukra is egy folyamatos tanulást jelent egy új kéz előállítása, hiszen a méretek és ezzel együtt a kihívás is minden esetben egyedi. A pontos alkatrészek előállításán túl pedig igyekeznek más formában is egyénivé tenni a kezeket. A gyerekek kívánságai alapján különböző színekben és apróbb eltérésekkel lehet kinyomtatni a protéziseket.

Az e-NABLE által készített kezek elterjedése, - természetesen a viselő fizikai képességnövelésén túl - olyan hatást váltott ki, ami a társadalmi tudat összességében okozott változást szerte a világon. Az önkéntesek munkája nagyban hozzájárul ahhoz, hogy egy végtaghiányos gyerek képes legyen úgy tekinteni magára, a testére és a betöltött szerepére a közvetlen környezetében és általában a világban, ami nem a kitisztottságról vagy az alkalmatlanságról, hanem a lehetőségekről és a motivációról szól. Egy olyan eszköz bevezetése, ami már nagyon fiatal korban (kb 6 éves kortól viselhető a protézis) segíti az intergrációt, a kezdeményezés legnagyobb érdeme és mozgatórugója. Jelenleg körülbelül 30 önkéntes végzi a nyomtatást, a kezek összeszerelését, a fordítási munkákat és a kapcsolattartást. A csapat tagjai ezen túl nyitottak segítséget nyújtani más régiókban élő e-NABLE önkénteseknek, hogy létrehozassák saját, működő közösségeket.

A szervezet mindenki számára nyitott, bárki csatlakozhat, aki szeretne segíteni vagy szimpátiáját, támogatását akarja kifejezni az ügy érdekében!

A magyar közösség honlapja: <http://www.enable.hu/>

Az aktuális hazai találkozókról és skype konferenciákról a Facebook oldalon lehet értesülni: <https://www.facebook.com/givethekidahand/?fref=ts>

NowTechnologies has been founded to develop 21st century solutions for those who need it the most.

The Gyroset™ Glory headset is an unobtrusive, lightweight, yet durable headset specially designed to serve the needs of tetraplegic wheelchair users by capturing and processing head gestures. The headset features a complex array of sensors for gyroscopic measurement, wireless communication and blink detection. It also has a large button to switch between modes and for emergency purposes.

One sensor set is integrated in the headset and another into the wheelchair controller. Both are connected with a self-developed low latency wireless data connection, enabling the controller to calculate differential motion relative to the wheelchair. The smart algorithm also compensates for abrupt accelerations of the wheelchair, e.g. bump on the street or hitting an obstacle which might result in a sudden unintended movement of the head in the same direction. Such issues are filtered out very effectively resulting in a previously unseen smoothness of the drive control and high level of safety for the patient.

www.nowtech.hu

A NowTechnologies Zrt azért jött létre, hogy huszonegyedik századi megoldásokat fejlesszen olyan emberek számára akiknek a legnagyobb szükségük van rá.

A Gyroset™ Glory headset egy diszkrét, könnyű mégis tartós fejvezérlés, melyet kifejezetten a négy végtag bénult kerekesszék felhasználóknak készítettünk. A headset érzékeli és feldolgozza a fej gesztusokat. Giroszkópos, mágneses vezeték nélküli és kacsintásérzékelők találhatók meg a headsetben. Ugyancsak található egy nagy gomb mely vészleállítóként működik, valamint a különböző funkciók közti váltást teszi lehetővé.

Különböző szenzorcsoportok találhatók meg a headsetben, illetve a kerekesszék vezérlőjében. Ezek összeköttetésben állnak egymással vezeték nélküli kapcsolaton keresztül, ezáltal lehetővé téve a kerekesszék differenciált mozgások általi vezérlését. Algoritmusok gondoskodnak arról, hogy a bukkanók, hirtelen gyorsulások, akaratlan fejmozgások ne befolyásolják a vezetéskontrollt. Az ilyen és hasonló jelek hatékonyan kiszűrésre kerülnek ezáltal egy nagyon sima vezetéskontrollt valamint a korábbiakban nem tapasztalt kontrollt és biztonságot ad a felhasználó számára.

www.nowtech.hu

BARABÁS Lőrinc Lőrinc BARABÁS

Barabás Lőrinc trombitaművész - zeneszerző a budapesti improvizatív zenei élet meghatározó alakja. Számos formációban játszott már Magyarországon és külföldön egyaránt - nemzetközi fesztiválokra lépett fel, mint a Montreaux Jazz Festival, vagy az iTunes Festival Londonban, muzsikált Valerie June-nal, és olyan művészekkel lépett egy színpadra, mint a Thievery Corporation és Bonobo.

Barabás Lőrinc egyedi műsora, a 2015-ben megjelent Elevator Dance Music és a 2013-ban megjelent Sastra című lemezek koncepcióira épül. A művész billentyűkön, trombitán és laptopon szólaltatja meg egyedül dalait, feldolgozásait. A groove-os, ritmikus tánczenétől a komolyzenei utalásokig a hangszínek és stílusok egyvelege, a ritmikus témák, arpeggiók egy sokoldalú zenei előadássá állnak össze. Mindez egy jazz zenész kíváncsi szűrőjén keresztül.

Médiaművész: Bimaxim

As a trumpet player and producer, Barabás Lőrinc has been a mover and shaker in the Budapest improvisative music scene. Over the past decade his club events and bands have provided fertile ground for kindred spirits experimenting at the crossroads of jazz and electronica. He has gained wider international recognition at events such as the Montreaux Jazz Festival and the iTunes Festival in London playing with Valerie June, and he has also shared the stage with the likes of Thievery Corporation and Bonobo.

His solo project blends dance grooves, meditative moods and all shades in between. His live performances always give the excitement of a journey through unexpected modern tribal landscapes. The unique repertoire of Barabás Lőrinc's solo set is based on the concept of the Elevator Dance Music (2015) and Sastra (2013) albums. On the stage he juggles keyboards, trumpet, effects, laptop and a loop station accompanied by cinematic projections.

Visual: Bimaxim (Maxim Biljarszki)

